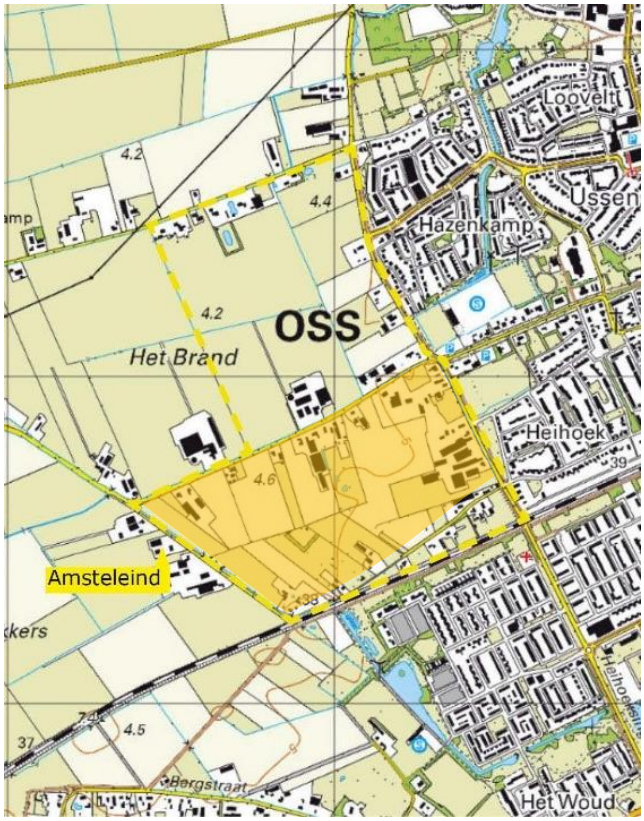
Amsteleind Zuid

Landschapsplan

Kwaliteitsverbetering Landschap

CONCEPT Versie 4 juni 2026

INHOUD

Inleiding 4

1. Beleid 7

1.1 Omgevingsverordening Noord-Brabant 7
1.2 Omgevingsvisie Oss 2040 7
1.3 Cultuurhistorische Waardenkaart Oss 11
1.4 Koersnota Mobiliteit gemeente Oss 12
1.5 Osse Maatlat 12
1.6 Ontwikkelvisie Amsteleind 13

2. Landschappelijke analyse (lagenbenadering) 15

2.1 Inleiding 15
2.2 Laag 1 Ondergrond 15
2.3 Laag 2 Netwerken 15
2.4 Laag 3 Occupatie 15
2.5 Conclusies / keuzes op basis van lagenbenadering 16

3. Stedenbouwkundigplan Amsteleind Zuid 18

3.1 Inleiding 18
3.2 Uitgangspunten stedenbouwkundigplan 18
3.3 Woonmilieus Amsteleind Zuid 19
3.4 Uitgangspunten voor landschappelijke inpassing 21

4. Kwaliteitsverbetering Landschap Amsteleind Zuid 23

4.1 Inleiding 23
4.2 Landschappelijke inpassingsmaatregelen 24
4.3 Sloop agrarische bebouwing 26

5. Inrichting openbare ruimte Amsteleind 27

5.1 Inleiding 27
5.2 Uitgangspunten 27
5.3 Stadsnatuurtypen 28

6. Kwaliteitsverbetering buiten het plangebied 29

6.1 Inleiding 29

6.2 Verbinding stad en buitengebied 29

6.3 Groene verbinding noord-zuid 31

6.3 Verbinding Hertogswetering 31

BIJLAGEN

1. Landschappelijke analyse (lagenbenadering) 32
2. Stadsnatuurtypen 51
3. Kostenraming Kwaliteitsverbetering landschap 57

Inleiding

Dit landschapsplan is onderdeel van het Omgevingsplan Amsteleind Zuid en geeft inzicht in de uitgangspunten en eisen ten aanzien van de landschappelijke inpassing en de inrichting van de openbare ruimte van Amsteleind Zuid, het zuidelijk gelegen deelgebied van de nieuwe woonwijk aan de westzijde van Oss. Het plan is gebaseerd op de Stedenbouwkundige Ontwikkelvisie Amsteleind (december 2024) en het stedenbouwkundig plan van wUrck (2026).

Amsteleind

Het totale plangebied bestaat uit drie stedenbouwkundige deelgebieden: Amsteleind Noord, Kleinussen en Amsteleind Zuid. Er zijn twee infrastructurele deelgebieden: de Parkway en de huidige Heihoekstraat en omgeving. In dit landschapsplan is alleen de landschappelijke inpassing van Amsteleind Zuid opgenomen. Voor Amsteleind Noord is in oktober 2025 een landschapsplan opgesteld, voor Kleinussen wordt het landschapsplan op een later tijdstip uitgewerkt.

Luchtfoto met begrenzing projectgebied Amsteleind (gele stippellijn). Amsteleind Zuid is met een transparant wit vlak aangegeven.

Stedenbouwkundig plan Amsteleind Zuid op hoofdlijnen

In de periode maart tot en met mei 2026 heeft stedenbouwkundig bureau wUrck een stedenbouwkundig plan ontwikkeld in opdracht van de gemeente Oss. Het stedenbouwkundige plan is de basis voor het Omgevingsplan waar dit Landschapsplan onderdeel van is.

De drager van het stedenbouwkundig plan wordt gevormd door de historische landschapsopbouw. De bijzondere verkaveling en beplantingselementen die aan het begin van de twintigste eeuw aanwezig waren zijn uitgangspunt voor de planontwikkeling. De heldere landschapsstructuur is onderdeel van het plan. De totale oppervlakte van het gebied is circa 50 hectare. Er worden maximaal 1.800 woningen gebouwd. Om deze hoeveelheid woningen te kunnen realiseren zal in een deel van het plangebied in de hoogte gebouwd worden. De verdeling van het type woningen is 27% sociaal, 10% middenhuur, 30% betaalbaar en 33% vrije sector.

Isometrie met impressie van de toekomstige woonwijk Amsteleind Zuid

Leeswijzer

In het eerste hoofdstuk is het relevante beleid van de provincie Noord-Brabant en gemeente Oss voor de kwaliteitsverbetering en landschappelijke inpassing van Amsteleind beschreven.

Het tweede hoofdstuk bevat de conclusies van een zorgvuldige landschappelijke analyse. Er wordt in dit hoofdstuk inzicht gegeven in de landschappelijke ondergrond, de netwerk laag en de occupatie laag. De keuze voor de ontwikkeling van de nieuwe wijk op deze locatie is al in een eerder stadium gemaakt. De landschappelijke analyse in dit landschapsplan is niet bedoeld als onderbouwing voor de locatiekeuze.

De uitgangspunten voor het stedenbouwkundig ontwerp zijn in hoofdstuk drie beschreven en verbeeld. De verschillende woonmilieus worden in het kort beschreven. Bestaande en nieuwe

groenstructuren vormen een belangrijk kader voor de woningbouw. De integratie van de wijk in het landschap, het realiseren van een aantrekkelijk woon- en leefgebied voor de toekomstige bewoners en de versterking van de biodiversiteit zijn de belangrijkste doelstellingen. Bodem en water zijn hierbij richtinggevend.

In hoofdstuk vier is een deel van de landschappelijke structuur nader uitgewerkt ten behoeve van het Kwaliteitsverbetering Landschap voor Amsteleind Zuid. Deze kwaliteitsverbetering is een vereiste vanuit het provinciaal beleid.

In het vijfde hoofdstuk is een aanzet gegeven voor de ontwerpuitgangspunten voor de inrichting van de openbare ruimte van Amsteleind Zuid. De nieuwe woonwijk moet zich gaan voegen op deze specifieke locatie.

De groenblauwe structureren binnen de wijk Amsteleind moeten in de toekomst goede verbindingen krijgen met het buitengebied. In hoofdstuk zes zijn enkele opties beschreven.

1. Beleid

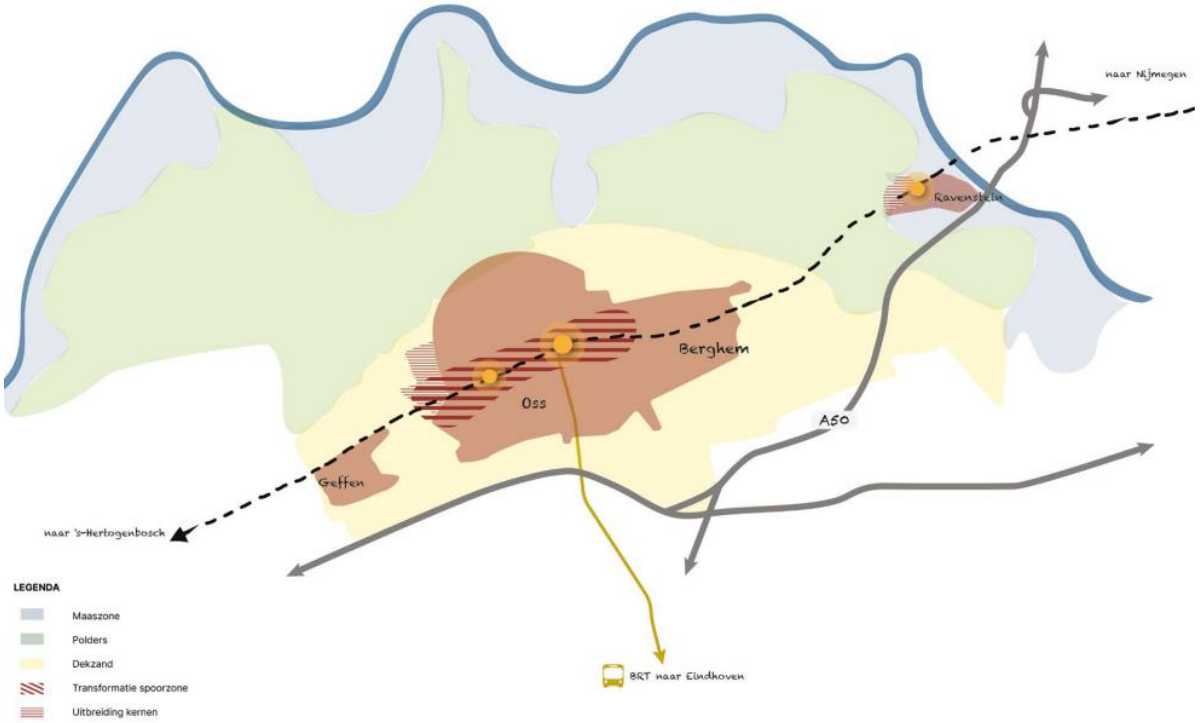
1.1 Omgevingsverordening Noord-Brabant

De voorgenomen stedelijke ontwikkeling in Amsteleind Zuid moet voldoen aan artikel 5.11 van de Omgevingsverordening Noord-Brabant. Dit artikel eist dat een nieuwe stedelijke ontwikkeling in het landelijk gebied onlosmakelijk gepaard gaat met een fysieke verbetering van de landschappelijke kwaliteit. Deze kwaliteitsverbetering bestaat uit de behoud en herstel van landschapsstructuren (cultuurhistorische waarden en kenmerken) met verbinding naar de omgeving, maar ook de sloop van bebouwing en het wegnemen van verharding dragen bij aan de kwaliteitsverbetering van het landschap.

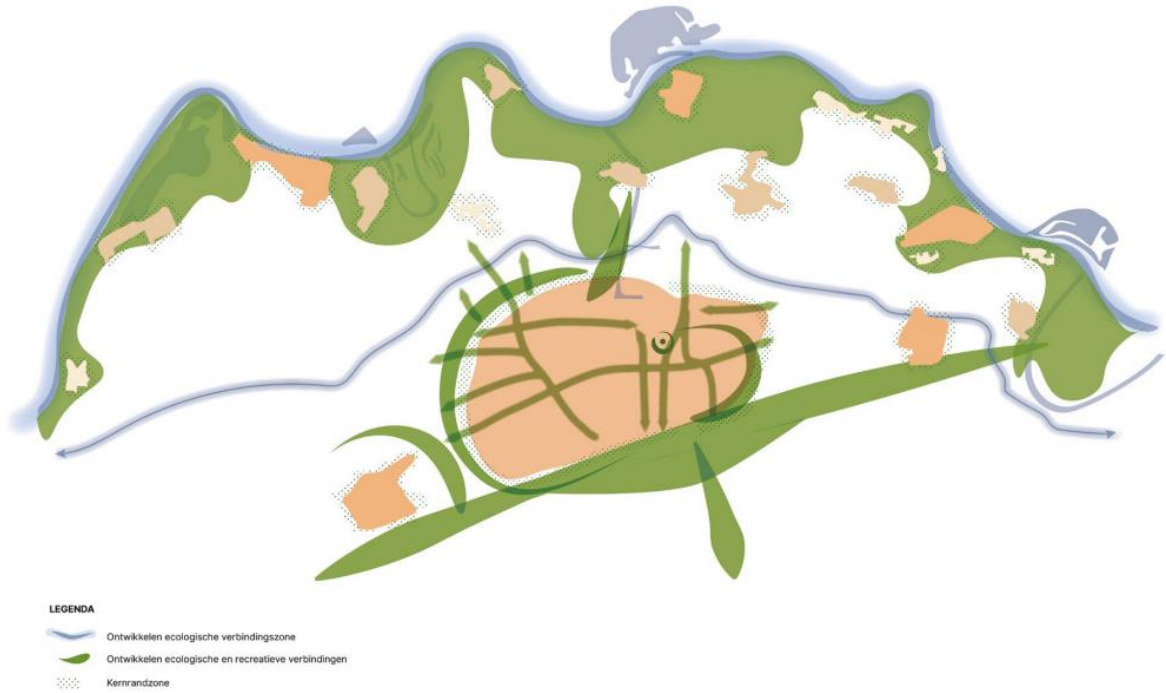
1.2 Omgevingsvisie Oss 2040 (2025)

Belangrijke uitgangspunten voor het plangebied Amsteleind zijn:

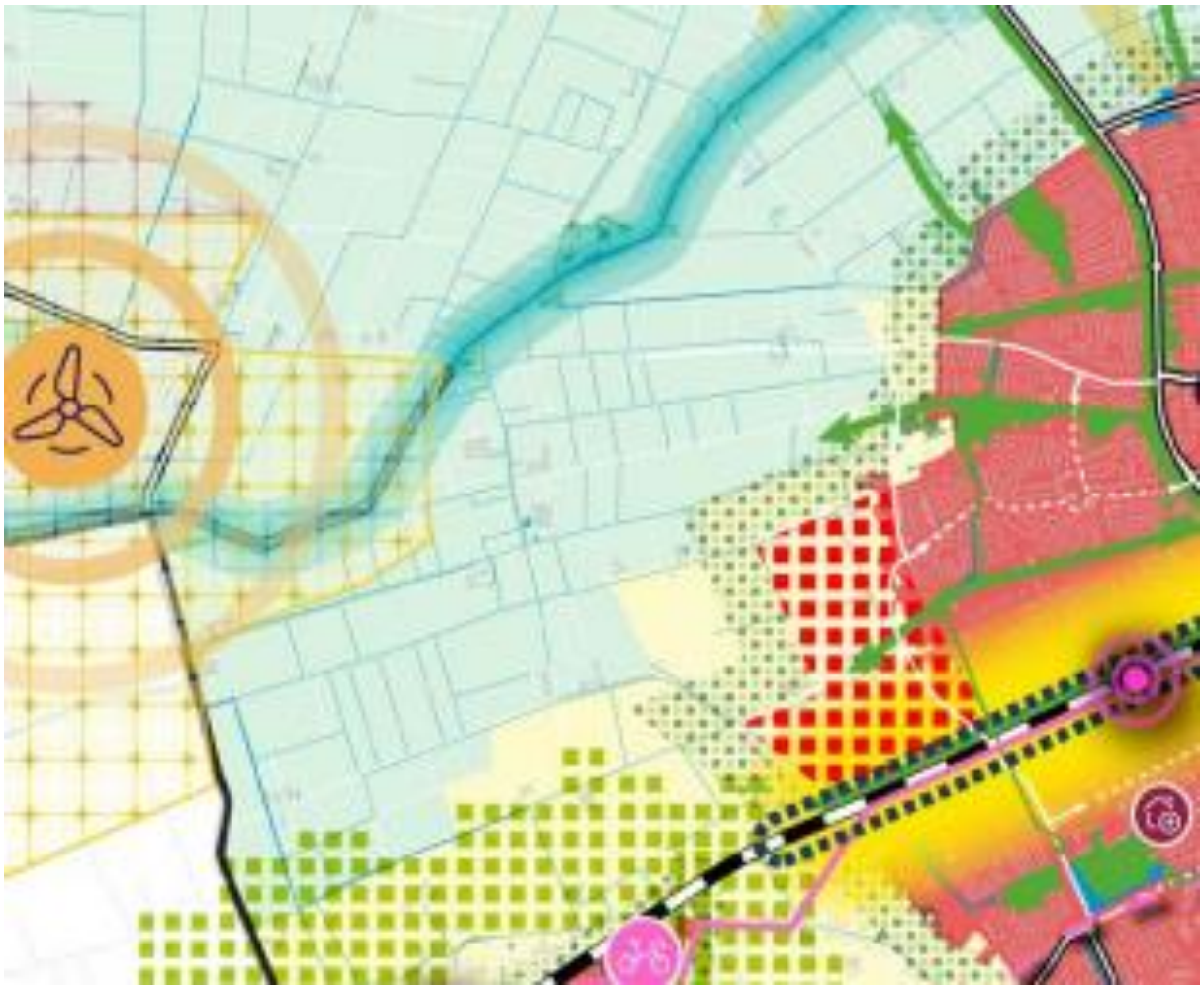
- Het buitengebied ondergaat een transitie met kansen om de landbouw te versterken in combinatie met ecologische groenblauwe verbindingen die soorten kunnen ondersteunen en een bijdrage leveren aan biodiversiteit en landschapskwaliteit.
- Naast kringlooplandbouw, gericht op duurzame voedselproductie, is er ruimte voor verbreding van functies, zoals recreatie en voedsel gerelateerde bedrijvigheid.
- Een deel van de Osse elektriciteitsopgave wordt in de toekomst mogelijk ingevuld met windmolens in de Duurzame Polder (Lithse en Geffense Polder) op circa 1,5 km afstand van Amsteleind (grens plangebied tot grens voorkeursalternatief uit ontwerp programma 26 november 2024).
- Het toevoegen van hoogwaardig groen en het beter verbinden van groenstructuren is noodzakelijk voor biodiversiteitsherstel en vormt een basis voor het klimaatadaptief maken van woonwijken.
- Het realiseren van verbindingen met het omliggende landschap draagt bij aan een uitnodigende omgeving die aanzet tot bewegen en ontmoeten.
- De inrichting van de leefomgeving moet bijdragen om negatieve gevolgen van weerextremen op te vangen.
- Het groene netwerk van parken, bermen, sloten, tuinen en ander groen draagt bij aan de identiteit van Oss.
- Er zijn vier structurerende basisprincipes:
    - Groei langs het spoor: compact, levendig en functiemenging.
    - Gezonde en sociale samenleving: groen is nabij voor ontspanning, beweging en ontmoeting.
    - Groen en blauw verbonden: water en bodem zijn sturend, verbinden en opwaarderen van binnenstedeljke groenstructuren, ecologische verbindingen en groen-blauwe dooradering in het buitengebied. Rondom alle kernen bevindt zich een groene buffer tussen de woonomgeving en het agrarisch gebied, met ruimte voor recreatie en natuurontwikkeling: de kernrandzone.

Kaart uit Omgevingsvisie Oss 2040. Amsteleind is aangegeven met een dunne arcering.

Kaart uit Omgevingsvisie Oss 2040. De stad en het landschap worden verbonden door ecologische en recreatieve verbindingen. Oss en Geffen zijn beide omgeven door groene buffers. De westelijke rand van Amsteleind zal een onderdeel zijn van de westelijke groene buffer van Oss.

Uitsnede Visiekaart gemeente Oss 2040. Amsteleind is aangeduid met vierkante rode blokjes.

De Visiekaart laat het volgende zien:

- Amsteleind ligt aan de rand van het dekzandgebied (lichtgeel) en grenst aan de hoogproductieve voedsel- en energiepolder (licht turquoise).
- Aan de noord- en westzijde ligt de kernrandzone (licht en donkergroen blokjes). Dit is overgangsgebied tussen woon- en agrarisch gebied.
- Amsteleind Zuid is onderdeel van de Spoorzone (geel).
- De barrièrewerking van het spoor wordt verminderd (blauwe blokjeslijn).
- Groene corridors vanuit de bestaande stad verbinden hoogwaardig en biodivers groen (groene pijlen).
- Rond Geffen wordt een robuuste multifunctionele landschapsstructuur (felgroene blokjes) ontwikkeld. Deze structuur staat in verbinding met de kernrandzone aan de zuidwestzijde van Amsteleind.

Uit de Ontwerp-Omgevingsvisie 2040:

"We vinden het belangrijk dat jong en oud gezond en actief kunnen meedoen aan de samenleving. De inrichting van de openbare ruimte faciliteert en stimuleert inwoners om te bewegen, elkaar te ontmoeten en deel te nemen aan de samenleving. De inrichting van de omgeving om ons heen kan mensen helpen om gezonde keuzes te maken. Bij de ontwikkeling van de leefomgeving richten we daarom op het bijdragen aan alle aspecten van positieve gezondheid."

"Met een veiligere en meer toegankelijke inrichting van de openbare buitenruimte zetten we in op het bevorderen van de deelname aan de samenleving van mensen die minder mobiel zijn of een beperking hebben."

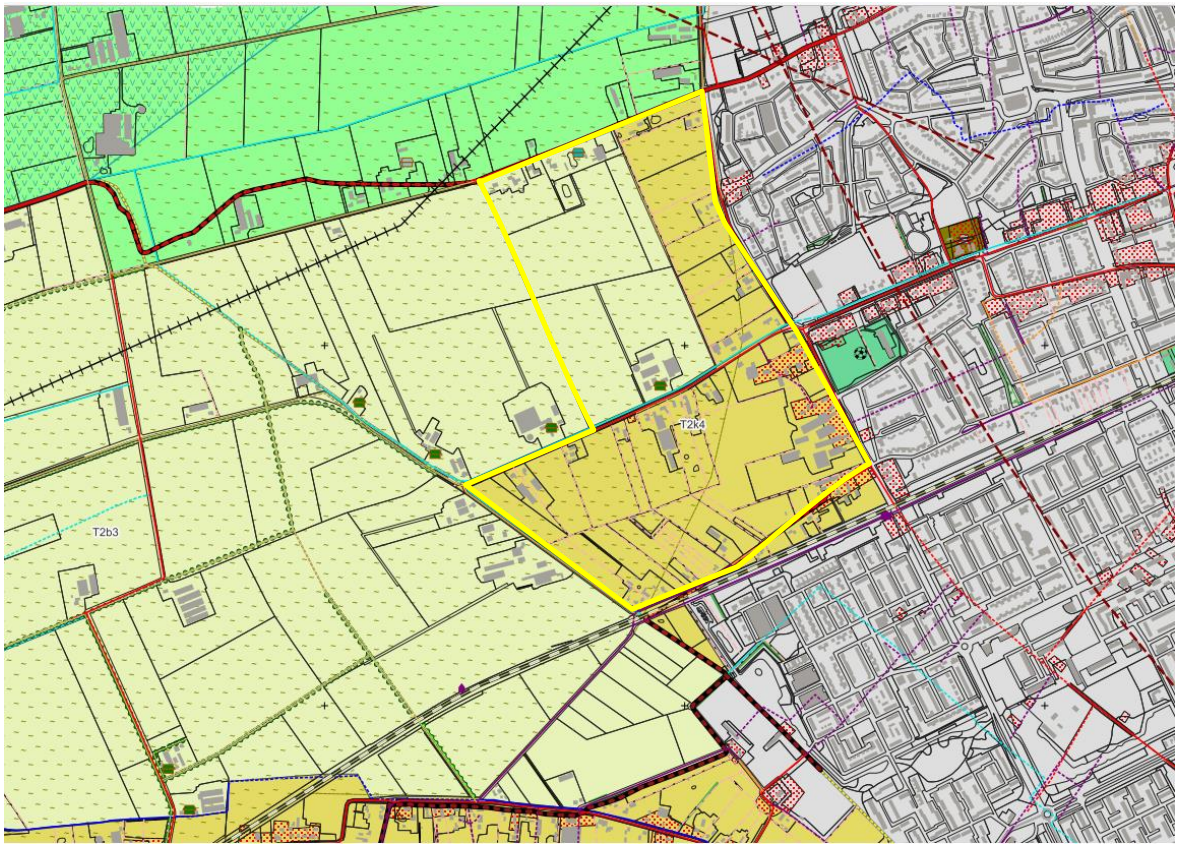
"Het behoud van het kenmerkende groene, weidse karakter van het buitengebied als tegenhanger van het stedelijk gebied is een belangrijk onderdeel van de verstedelijkingsstrategie. Dit gaat gepaard met een kwaliteitsverbetering op het gebied van natuur, landschap, recreatie, water en erfgoed. De verbinding tussen stad en land is een belangrijke ontwikkelpotentie."

"We zetten in op aantrekkelijke nieuwe verbindingen in het wandel- en fietsroutenetwerk vanuit de kernen naar het buitengebied. Hiermee creëren we aantrekkelijke ommetjes voor inwoners en bezoekers van het buitengebied."

"We borgen dat de plekken in de openbare ruimte (speeltuinen, parken, straten, pleintjes en sportveldjes) prettig zijn om in te verblijven. Dit doen we o.a. door schaduwrijke plekken toe te voegen en te werken aan betere bereikbaarheid voor mindervaliden. We zetten daarnaast in op het verbinden van de openbare ruimte met de levendigheid op de begane grond van gebouwen bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen en in de spoorzone van Oss."

1.3 Cultuurhistorische waardenkaart Oss (RAAP, 2025)

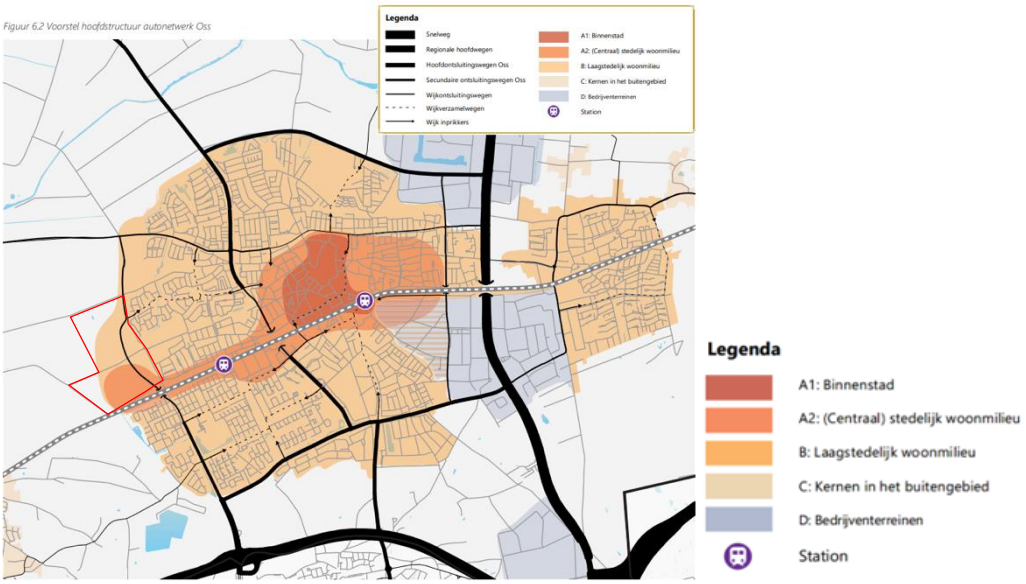
De Cultuurhistorische waardenkaart met toelichting geeft een goed beeld van de waardevolle elementen en kenmerken van de gemeente Oss. Op de kaart is te zien dat Amsteleind geheel wordt aangelegd op de zandige terrasvlakte en aan de noordzijde grenst aan het rivierkomgebied (R2b1). Er wordt onderscheid gemaakt in twee typen ontginningen op de terrasvlakte. In het oosten en zuiden is sprake van zeer kleinschalige, regelmatige kampontginningen met strokenverkaveling (T2k4). De deelgebieden Kleinussen en Amsteleind Zuid liggen binnen deze begrenzingen. Langs de kavelgrenzen kwamen veel voetpaden voor. Het noordwestelijke deel is een broekontginning met strook- en blokverkaveling (T2b3). Het karakter van deelgebied Amsteleind Noord sluit aan op het beeld van het open komgebied.
Opvallend is het gegeven dat een groot deel van het plangebied onder invloed heeft gestaan van de inundaties ten behoeve van de verdediging van Oss in tijden van oorlog. De grens van de hoogwatervrije zones van de overlaat Beerse Maas ligt op enige afstand buiten het plangebied.
Aandachtspunten zijn de historische nederzettingslocatie in Amsteleind Zuid. Er is nog een monumentale boerderij aanwezig. In Amsteleind Noord ligt een kenmerkende ruilverkavelingsboerderij uit 1941. In het verlengde van de huidige Brandstraat lag een dijkje met de naar Kruizen Beemdsche Dijk.

Uitsnede Cultuurhistorische waardenkaart Oss (chwk-oss-landschap centraal-zuid).

1.4 Koersnota Mobiliteit (Goudappel, 2023)

In de Koersnota Mobiliteit is Amsteleind in de kaartbeelden opgenomen. Hieruit is af te leiden dat Amsteleind Noord en Kleinussen tot het laagstedelijk woonmilieu gaat behoren en Amsteleind Zuid tot het (centraal) stedelijk woonmilieu gerekend wordt. De ontsluiting van Amsteleind via de nieuw aan te leggen Parkway is op deze kaart te zien. De huidige doorgaande verbinding van de Heihoeksestraat is afgewaardeerd.

Kaart uit Koersnota Mobiliteit. Amsteleind is met een rode lijn toegevoegd.

1.5 Osse Maatlat (gemeente Oss/Sweco, 2025)

Nederland heeft een steeds grotere opgave om toekomstbestendig te worden. Door klimaatverandering krijgen we onder andere te maken met steeds extremere buien, langdurige droogte en meer en intensere hittegolven. Om ons tegen de gevolgen hiervan te beschermen, is het nodig dat we onze fysieke leefomgeving aanpassen. Dit betekent dat we anders moeten gaan bouwen en inrichten. We moeten bijvoorbeeld meer waterberging realiseren tegen wateroverlast, meer regenwater lokaal vasthouden tegen droogte, en meer schaduw creëren voor tijdens extreme hitte.

In de Koersnota klimaatadaptatie (2023) zijn doelen gesteld voor de gemeente Oss op het gebied van klimaatadaptatie. In 2024 is het uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie vastgesteld. Eén van de maatregelen was het opstellen en invoeren van de Osse Maatlat. Dit is een beleidsinstrument die ervoor zorg dat er in projecten aan criteria ten aanzien van klimaatverandering, biodiversiteit en vergroening wordt voldaan. Hiermee wil de gemeente ervoor zorgen dat nieuwe projecten voldoen aan de gestelde doelen uit de koersnota.

De Maatlat wordt hier toegepast op het niveau van de gehele gebiedsontwikkeling van Amsteleind. Het kan daarom het geval zijn dat een criteria van het ene deelgebied in een ander deelgebied wordt opgelost. Door het toepassen van de criteria in het totstandkomingsproces van het plan is op

voorhand nog niet aan te geven of aan alle criteria voldaan kan worden. Vanwege de relatief compacte bebouwing valt te verwachten de oppervlaktecriteria het meeste zullen knellen. Hier zullen we zorgvuldig aandacht moeten besteden aan het inzetten van dubbel ruimtegebruik, inzet van particuliere tuinen en het inzetten van aanliggende gebieden. Uiteindelijk geldt voor de Osse Maatlat het principe van *"naleven of toelichten"*.

Overzichtstabel Osse maatlat

Vergroenen	Biodiversiteit	Klimaatadaptatie		
Groennormen 1. Minimaal oppervlakte groen per inwoner 2. Minimaal oppervlakte groen 3. Gelaagdheid vegetatie 4. Behoud bestaand groen, anders compensatie	***Natuur inclusief bouwen*** 1. Faunavoorzieningen in gebouwen 2. Groene daken 3. Groene gevels ***Ecologische hoofdstructuur*** 1. Behouden en versterken ecologische hoofdstructuur ***Natuur inclusief inrichten*** 1. Landschappelijke inpassing 2. Aandeel inheemse beplanting 3. Teelt, kwaliteit en herkomst plantgoed 4. Habitat diersoorten 5. Bodemverbetering en bodemplan 6. Ecologisch beheer	***Wateroverlast*** 1. Geen schade bij extreme bui 2. Genoeg hoogteverschil weg- en vloerpeil 3. Bovengronds laten afstromen 4. Waterberging op eigen terrein 5. Zoveel mogelijk lokaal infiltreren	***Droogte*** 1. Regenwater lokaal infiltreren 2. Opvangen en hergebruiken 3. Niet onnodig grondwater afvoeren	
		Hitte 1. Genoeg schaduw op verblijfsplekken en voet- en fietspaden 2. Elk pand op loopafstand van groene koele plek 3. Ladder van koeling door OSKA	***Overstromingen*** 1. Lokale overstromings-risico's	***Bodemdaling*** 1. Geen risico op zetting

Overzichtstabel met thema's en normen van de Osse Maatlat

1.6 Ontwikkelvisie Amsteleind (gemeente Oss, 2024)

De belangrijkste doelstellingen voor de landschappelijke inpassing en de inrichting van de openbare ruimte van Amsteleind zijn als volgt verwoord:

- Het verbinden van landschappelijke structuren (groene en blauwe verbindingen) en recreatieve routes.
- Het behouden en ontwikkelen van bestaande cultuurhistorische waarden, waaronder de historische verkavelingsstructuur en bebouwingslinten.
- Het toepassen van de Osse Maatlat om een natuurinclusieve, klimaatadaptieve, robuuste en toekomstbestendige wijk te realiseren.
- Het ontwikkelen van een nieuwe stad – land relatie, waarbij een passende overgang van de stad naar het platteland ontstaat.
- Het realiseren van een fijne, veilige en gezonde leefomgeving voor bewoners van verschillende leeftijden.

Het ruimtelijk kader voor Amsteleind (Stedenbouwkundige Ontwikkelvisie Amsteleind 2024) met de drie deelgebieden: Amsteleind Noord, Kleinussen en Amsteleind Zuid.

2. Landschappelijke analyse (lagenbenadering)

2.1 Inleiding

Er is een landschapsanalyse voor het gehele plangebied Amsteleind, op basis van de lagenbenadering, opgesteld. In bijlage 1 is het volledige onderzoek opgenomen. In dit hoofdstuk zijn de conclusies per laag (de ondergrond, netwerken en occupatie) beschreven. Tot slot worden de conclusies en keuzes voor de ruimtelijke ontwikkelingen verwoord.

2.2 Laag 1 De Ondergrond

Het plangebied kenmerkt zich door de ligging op verschillende overgangen: hoog-laag, zand-klei en droog-nat. De overgang hoog – laag is natuurlijk relatief. De overgang zand – klei is tot stand gekomen door de ligging van de zandgronden en het afzetten van klei tijdens overstromingen van de Maas. Door de hogere ligging is hier minder materiaal afgezet waardoor er geen sprake is van een kleibodem. Een effect van de overgang zand – klei is dat hier mogelijk sprake is van kwel vanuit zuidelijk gelegen infiltratiegebieden. Nu en in de toekomst is dit een effect om rekening mee te houden. Er wordt een onderzoek uitgevoerd naar de huidige mate van kwel. De overgang droog – nat heeft zowel met de hoogteligging als met de bodemsoorten te maken.

Het zichtbaar of beleefbaar maken van deze overgangen is een belangrijke opgave voor de uitwerking van het stedenbouwkundig plan en het landschapsplan voor Amsteleind.

2.3 Laag 2 Netwerken

De bestaande wegen met de bestaande woningen en bomenrijen blijven behouden in het stedenbouwkundige plan. Ze vormen belangrijke elementen in het functionele en ruimtelijke raamwerk van Amsteleind.
Het bestaande watersysteem, bestaande uit de hoofdwatergangen en de greppelstructuur, vormt een belangrijk ingrediënt voor de planuitwerking. Door de hoge grondwaterstand en de wateropgave die in het gebied speelt zal het watersysteem een belangrijke rol spelen in de inrichting van de wijk. Dit kan grote kwaliteiten opleveren. Door het watersysteem zo te dimensioneren dat er geen vervuild water uit de omgeving de wijk in stroomt, dat schoon water wordt vastgehouden en dat water de ruimte krijgt kan Amsteleind extra aantrekkelijk te maken. Vooral het principe van het vasthouden van regenwater op het moment dat het valt is een belangrijk uitgangspunt.
De potentie voor het verbeteren van de biodiversiteit in het plangebied wordt hoog ingeschat.

2.4 Laag 3 Occupatie

De waarden in het plangebied zijn verbonden met de ontstaansgeschiedenis en het vroegere agrarische gebruik. We zien dat de gebiedsdelen die zijn ontgonnen vanuit het dekzandgebied een kleinschalige verkaveling kennen en hier en daar nog landschapselementen bevatten die

kenmerkend zijn voor dit landschap. We zien dit vooral in het gebied langs de Kleinussenstraat en de Oostenakkerstraat. De ontginning vanaf de Kleinussenstraat wordt gekenmerkt door smalle langgerekte oostwest georiënteerde kavels. Het gebied tussen de Amsteindstraat en de Oostenakkerstraat heeft een bijzonder "visgraadstructuctuur". Het behoud van deze structuren en beplantingselementen is van groot belang voor de herkenbaarheid van de verschillende deelgebieden.
Herstel en verbetering van de verbinding met het waterrijke gebied ten zuiden van de spoorlijn draagt bij aan de verhoging van de functionele en ecologische kwaliteiten. Hier is nader onderzoek voor nodig.

2.5 Conclusies en keuzes op basis van lagenbenadering

Op basis van de lagenbenadering zijn de volgende conclusies en keuzes te formuleren:

- Het plangebied ligt op een plek van overgangen in het landschap: hoog - laag, droog - nat, stad – land, dicht – open, kleinschalig - grootschalig.
    - *We maken zo veel mogelijk gebruik van deze kenmerken. Behoud de karakteristieke grens tussen de oudere ontginningen en poldergebied. De aanwezige A-watergang kan hierbij een belangrijke rol vervullen.*
    - *We koesteren de landschappelijke kenmerken van de verschillende deelgebieden. De historische landschappelijke structuren geven hiervoor handvatten.*

- De openheid van de polder als onderdeel van de voormalige Beerse Overlaat is een belangrijke waarde. Tussen het poldergebied en de stad liggen de gebieden met kleinschalige langgerekte verkavelingsstructuren.
    - *De huidige openheid van Amsteleind Noord is met deze stedenbouwkundige ontwikkeling niet te behouden, maar door kenmerkende beplantings- en waterstructuren toe te passen en zichtlijnen naar het landschap te behouden kan Amsteleind Noord een eigen identiteit krijgen die aansluit op het polderlandschap. De huidige blokverkavelingsstructuur kan een basis zijn voor de ontwikkeling het plangebied.*
    - *We behouden en versterken de verkavelings- en beplantingsstructuren in de oudere ontginningsgebieden. In Kleinussen en vooral in Amsteleind Zuid komen waardevolle landschappelijke beplantingen voor. Behoud en versterking van deze lijnvormige elementen dragen bij aan behoud van de oorspronkelijke structuren.*
    - *Laat het bodem- en watersysteem leidend zijn voor de stedenbouwkundige ontwikkeling van de Amsteleind en de inrichting van de openbare ruimte. Nader onderzoek naar het optimale watersysteem is noodzakelijk. Maak het water zichtbaar en bewust onderdeel van de wijk. Dit is een kwaliteit die lang niet overal in Oss te vinden is.*

Op deze luchtfoto is de tweedeling in het plangebied goed zichtbaar. Kleinussen en Amsteleind Zuid vormen de aansluiting op de bestaande stad. Amsteleind Noord vormt de overgang naar het open poldergebied.

- De bestaande netwerken blijven behouden en bieden kansen voor versterking van de verbindingen tussen de stad en het buitengebied.

    - *Versterk de Brandstraat, Amsteleindstraat en Oostenakkerstraat als groene, cultuurhistorische, verbindingen tussen stad en buitengebied.*
    - *Ontwikkel groenblauwe overgangszones tussen de nieuwe stadsrand en het polderlandschap. Er zijn goede voorbeelden aan de noordzijde van Oss.*
    - *Sluit aan op de bestaande groene noordwestelijke stadsrand van Oss met groene wiggen als verbinding tussen landschap en stedelijk gebied.*
    - *Versterk de functionele en ecologische verbinding voor mensen en dieren met het gebied ten zuiden van de spoorlijn.*

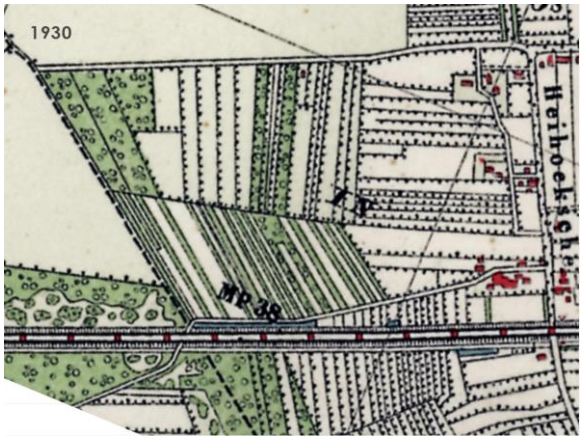
3. Stedenbouwkundigplan Amsteleind Zuid

3.1 Inleiding

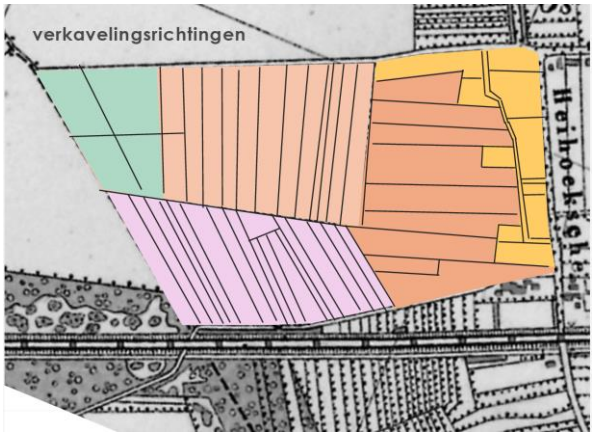
Het inpassen van 1.800 woningen binnen de gestelde kaders is een grote opgave. Het behouden van historische landschappelijke structuren binnen de trapeziumvormige ruimte, die gevormd wordt door de Heihoekstraat, Amsteleindstraat, Beekschehoevestraat en Oostenakkerstraat, is een grote opgave. Bovendien is het gegeven dat aan de oostzijde van het plangebied een nieuwe doorgaande ontsluitingsweg (Parkway) worden aangelegd. Het tracé van de weg ligt op hoofdlijnen vast. De ontsluiting van de nieuwe woonwijk vindt op twee punten vanaf deze weg plaats. De doorgaande verkeersverbinding over de Heihoekstraat wordt afgewaardeerd.

3.2 Uitgangspunten stedenbouwkundig plan

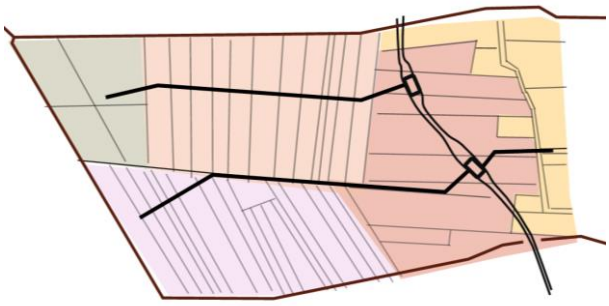
De historische landschapsstructuur (verkaveling en beplantingselementen) vormen de basis voor het plan. Tezamen met de toekomstige hoofdontsluitingen worden zes te onderscheiden buurten gevormd met ieder een eigen woonmilieu.

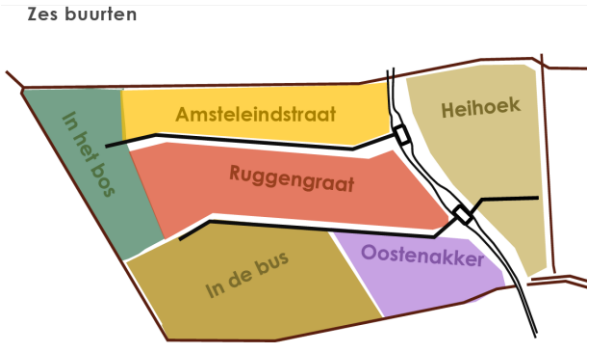
Topografische kaart 1930

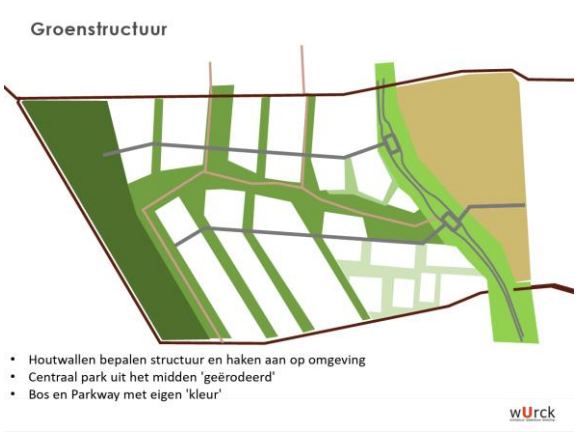
Verschillende verkavelingsrichtingen en -patronen

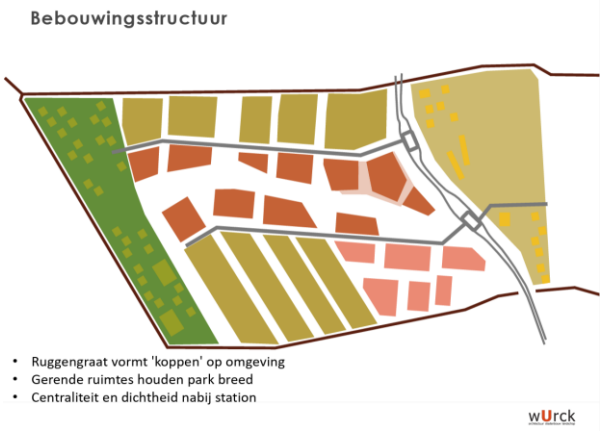

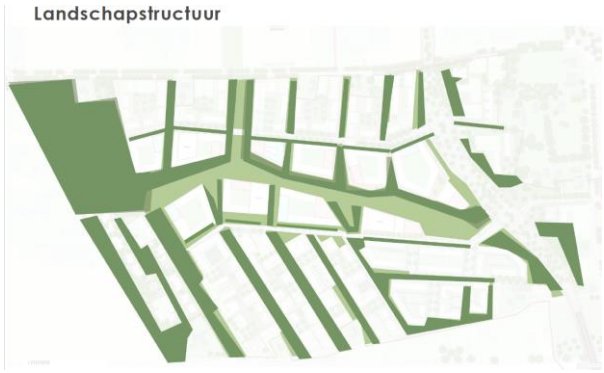
Principe hoofdontsluiting

Zes buurten in de wijk

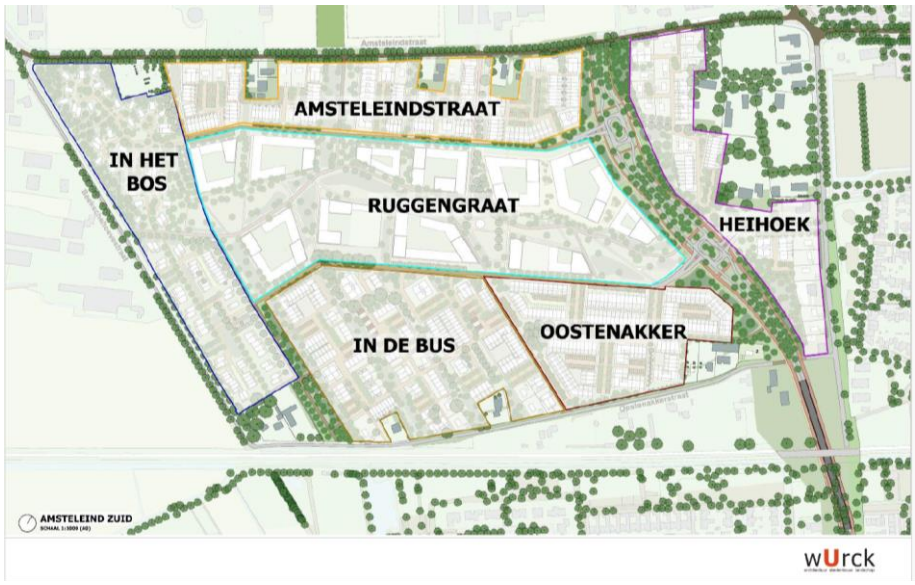

3.3 Woonmilieus Amsteleind Zuid

Binnen Amsteleind Zuid worden de volgende woonmilieus onderscheiden: In het bos, Amsteleindstraat, Ruggengraat, In de bus, Oostenakker en Heihoek.

Woonmilieus

In het Bos

Deze woonbuurt ligt in de noordwesthoek van Amsteleind Zuid. In het verleden waren de percelen in deze relatief lage en natte hoek in gebruik als hakhoutbosjes. Waarschijnlijk kwamen er soorten voor als zwarte els, wilg en zomereik. In het noordelijke deel wordt een specifiek woonmilieu gecreëerd met relatief grote woningen zonder privétuin in een bosrijke omgeving met mandelig gebruik. De woningen worden rondom een open plekken in het bos geplaatst. Kerckebosch in Zeist is een goede referentie voor dit gebied. Deze zone wordt onderdeel van de Kwaliteitsverbetering Landschap.

In het zuidelijke deel van 'In het bos' vormt de bestaande lijnvormige kavelstructuur de basis voor het stedenbouwkundige ontwerp. De nieuwe woningen bestaan uit een menging van twee-onder-een-kap- en rijwoningen. De bestaande lijnvormige beplantingsstructuren blijven gehandhaafd en worden aangevuld en versterkt.

Tussen beide deelgebieden ligt het westelijke deel van het doorgaande fietspad door de wijk. Het fietspad sluit aan op de Beekschehoevestraat.

Amsteleindstraat

Langs de Amsteleindstraat blijven de bestaande vrijstaande woningen behouden. De achterliggende (agrarische) bebouwing wordt gesloopt. Tussen de bestaande woningen is ruimte voor nieuwe vrijstaande woningen en de kopwoningen van rijwoningen en "driekappers". De zuidelijke grens van deze buurt wordt gevormd door een nieuw aan te leggen buurtontsluitingsweg. Tussen de Amsteleindstraat en de nieuwe buurtontsluitingsweg wordt een mix van grondgebonden woningen, zoals eengezinswoningen, patiowoningen, twee-onder-een kap, gebouwd. De historische lijnvormige verkavelingsstructuur blijft behouden en wordt versterkt door de aanplant van lijnvormige beplantingelementen, zoals houtsingels en bomenrijen. Deze structuren zijn eveneens geschikt voor de berging van water in langgerekte greppels en wadi's.

Halverwege de Amsteleindstraat wordt het bebouwingslint onderbroken door een circa 47 meter brede groenstrook welke onderdeel wordt van de Kwaliteitsverbetering Landschap en aan de noordzijde aansluit op de 50 meter brede natuurstrook van Amsteleind Noord.

Ruggengraad

De Ruggengraad is de centraal gelegen bebouwingszone van Amsteleind Zuid met verschillende wooncomplexen en -torens met 5 tot 10 verdiepingen. De bebouwingshoogte loopt af vanaf oost naar west. In het oostelijke deel, aan de Parkway, worden voorzieningen opgenomen. De parkeervoorzieningen bevinden zich binnen de bouwblokken. De groene binnenhoven krijgen vides voor de parkeerventilatie. De gesloten bouwblokken hebben een opening aan de centrale groen- of parkzone. Deze parkzone met schaduwrijke doorgaande langzaamverkeer routes, is min of meer van oost naar west gesitueerd en is gekoppeld aan de bestaande watergang. Het oostelijke deel van het park sluit aan op het gebied met diverse voorzieningen (winkels, supermarkten en horeca). Dit deel van het park krijgt mogelijk een meer stedelijk karakter. Het westelijke deel krijgt een landschappelijke inrichting. Dit deel wordt onderdeel van de Kwaliteitsverbetering Landschap.

In de Bus
Binnen de bestaande landschappelijke verkavelings- en beplantingsstructuren worden diverse kleine woonrijen en -blokken gebouwd. Parkeren wordt opgelost in parkeerhoven. De beeldkwaliteit van de openbare ruimte wordt in grote mate bepaald door hagen ronden de tuinen.
Ten westen van deze buurt ligt een ca. 55 meter brede groenzone met bestaande en nieuwe beplantingselementen.

Oostenakker
Ook in deelgebied Oostenakker wordt de oorspronkelijke verkavelingsrichting aangehouden bij de uitwerking van het stedenbouwkundig plan. De afwijkede kavelrichting en de hoge ligging dragen bij aan een geheel eigen woonmilieu met rijwoningen rondom parkeerhoven. De kavelrichting wordt versterkt met lijnvormige beplantingselementen. De bebouwingsdichtheid, nabij de bestaande bebouwing van Oss, is relatief hoog.

Heihoek
De woonbuurt Heihoek ligt ten oosten van de Parkway in een groene, bosrijke, omgeving. De bebouwing is divers van vorm en bestaat uit vrijstaande woningen, kleine blokjes en rijwoningen.

3.4 Uitgangspunten voor landschappelijke inpassing
In het stdenbouwkundigeplan zijn twee belangrijke uitgangspunten geformuleerd voor de landschappelijke inpassing.

Uitgangspunt 1: Van een agrarisch naar een eetbaar landschap
De gronden tussen de Amsteeindstraat en de Oostenakkerstraat zijn al van oudsher in (agrarisch) gebruik, aan de westzijde begrensd door de Beekschehoevestraat. Dit gebied -bestaande uit veel smalle, langgerekte percelen- vormde onderdeel van het gebied 'in de bus'. Bus komt van 'bos'. Op de kadastrale kaart uit 1832 worden de bosperelen aangeduid met de omschrijving 'schaarhout'. Deze percelen zullen 'oudtijds met kreupelhout of hakhout begroeid zijn geweest of in de nabijheid van dergelijke percelen gelegen zijn geweest'. Vooral in het westelijk deel van dit gebied tussen amsteleindstraat en Oostenakkerstraat is op de historische kaarten veel van dit 'geboomte en kreupelhout' te zien.
Bij de ontwikkeling van Amsteleind Zuid wordt het agrarisch productie landschap omgevormd baar en eetbaar landschap voor iedere toekomstige bewoner is de wijk. De landschappelijke structuren blijven hierbij wel behouden.

Uitgangspunt 2: Ruimte voor successie
Niet overal in de openbare ruimte wordt beplanting aangeplant. Er is ook ruimte voor natuurlijke ontwikkeling of successie. Er worden voornamelijk inheemse soorten toegepast die passend zijn op deze locatie. Het zuidoostelijke deel van het gebied ligt ca. 1,5 meter hoger dan het

noordwestelijke deel. De waterhuishouding en de bodem zijn leidend voor de landschappelijke inrichting en de beplantingskeuze.

1ste jaar

5de jaar

13 jaar

4. Kwaliteitsverbetering landschap Amsteleind Zuid

4.1 Inleiding

De regeling Kwaliteitsverbetering Landschap is een verplichting vanuit de provincie Noord-Brabant. Deze stelt dat ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied gepaard moeten gaan met een evenredige investering in het versterken van de natuur, water, landschap of cultuurhistorie.
Het omgevingsplan bepaalt dat de nieuwe stedelijke functie in landelijk gebied slechts wordt toegestaan in combinatie met een duidelijke fysieke verbetering van de landschappelijke kwaliteit.
De Kwaliteitsverbetering Landschap voor Amsteleind Zuid bestaat uit twee onderdelen: landschappelijke inpassing en de sloop van bebouwing.

Schematische weergave van de Kwaliteitsverbetering Landschap (indicatief groene pijlen en ovaal) in Amsteleind Noord en Amsteleind Zuid.

In het noordelijk gelegen deelgebied van Amsteleind (Amsteleind Noord) is eveneens een plan opgesteld voor de Kwaliteitsverbetering Landschap (oktober 2025). Aan de westzijde van deze woonwijk wordt 50 meter ruimte vrijgehouden van bebouwing in verband met het agrarische

gebruik op het naastgelegen perceel. In dit gebied wordt een moerasachtig landschap gerealiseerd met water, rietvelden, graslanden, ruigte en moerasbosjes. Er wordt hiermee teruggegrepen naar het oorspronkelijke natuurtype dat hier aanwezig was voordat de agrarische ontginning plaatsvond. Deze strook, met een oppervlakte van ca. 3,3 hectare, wordt door de provincie aangemerkt als bijdrage aan de kwaliteitsverbetering van het landschap.

De kwaliteitsverbetering voor Amsteleind Zuid sluit aan de noordzijde op de groenzone van Amsteleind Noord. Via het westelijke deel van de centrale groenzone sluit een brede groenstrook aan op de Oostenakkerstraat en de spoorlijn. Mogelijk kan een toekomstige (fiets)tunnel met ecologische voorzieningen in de toekomst bijdragen aan een verbinding naar de zuidelijk gelegen stadsrandzone van Oss.

4.2 Landschappelijke inpassingsmaatregelen

Centrale groenzone

Er is een ruime zone centraal in de woonwijk begrensd waar een landschappelijke inrichtingsvisie op hoofdlijnen voor is opgesteld. De oppervlakte is 5,2 hectare. De inrichting bestaan uit: te behouden bestaande bomen, de aanplant van nieuwe bomen, in te zaaien grasterreinen en de aanplant van struweelgroepen (vruchtdragende soorten). Een deel van de grasterreinen zal tevens als wadi worden benut.

Kwaliteitsverbetering landschap. De centrale groenzone is donkergroen, de landschapselementen felgroen en In het Bos (noord) is geel aangegeven. De groene pijl staat voor de verbinding met Amsteleind Noord. De oranje pijl geeft de potentiële verbinding met het gebied ten zuiden van de spoorlijn aan.

De strook die aansluiting op Amsteleind Noord heeft een breedte van circa 47 meter. De zuidelijke strook heeft een breedte van circa 50 meter.
In de groenzone liggen ook fiets- en voetpaden en speelvoorzieningen. Deze vallen buiten beschouwing van het landschappelijke inpassingsplan ten behoeve van de Kwaliteitsverbetering landschap.

Landschapselementen
Aansluitend op de centrale groenzone liggen 7 landschapselementen. Deze bestaande historische verkavelingsstructuren blijven behouden en worden versterkt door de aanplant van bomen en bosplantsoen (houtsingels met vruchtdragende soorten). De breedte van de stroken varieert van circa 13 tot 30 meter. De bestaande beplanting, de sloten en greppels blijven behouden en worden geoptimaliseerd.

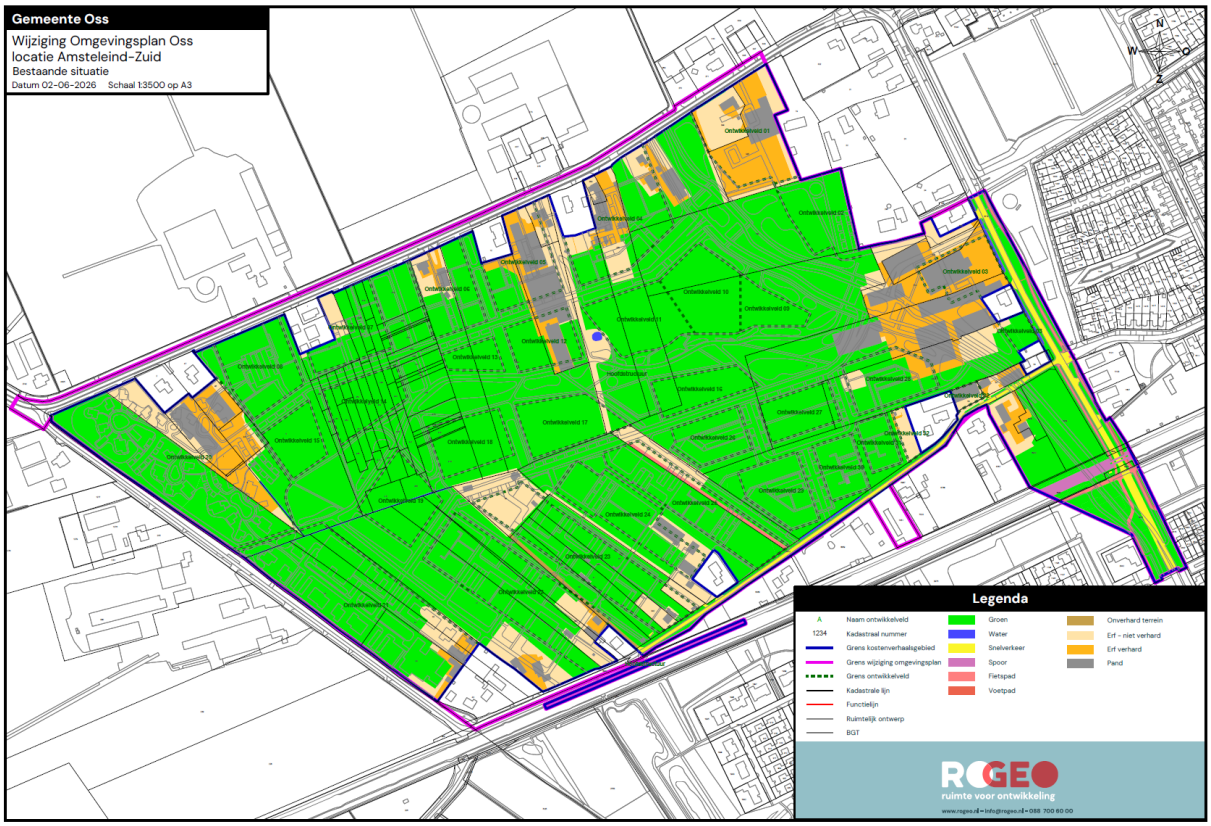
In het Bos (noord)
In de noordwestelijke woonbuurt wordt het oorspronkelijke bos teruggebracht.
De landschapsverbetering in deelgebied 'In het Bos' is onlosmakelijk verbonden met de ontwikkeling in Amsteleind Zuid en moet worden verzekerd. Deze landschapsverbetering moet worden gerealiseerd en vervolgens in stand worden gehouden in combinatie met de (woningbouw)ontwikkeling. Om dat te borgen zal in het omgevingsplan een voorwaardelijke verplichting worden opgenomen om dit te regelen. Daarnaast is het mogelijk om dit privaatrechtelijk via gronduitgifte te regelen. Hoe de instandhouding feitelijk zal plaatsvinden en welke partij daarvoor verantwoordelijk is (de gemeente, de afzonderlijke toekomstige eigenaren dan wel een collectieve entiteit) zal later worden bepaald. De publiekrechtelijke borging is via het omgevingsplan verzekerd.

Kostenraming uitvoeringskosten
In Bijlage 3 zijn de geraamde uitvoeringskosten voor de Landschappelijke inpassing opgenomen. Voor de kostenraming is gebruik gemaakt van de STILA-tabel 2026.
Regeling van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant van 16 december 2025 tot vaststelling van een subsidieregeling voor de versterking van de biodiversiteit in het landelijk gebied (Subsidieregeling stimulering landschap Noord-Brabant 2.0) | Lokale wet- en regelgeving

4.3 Sloop agrarische bebouwing
Naast de landschappelijke inpassing geeft de gemeente invulling aan de Kwaliteitsverbetering landschap door ca. 20.000 m² agrarische bebouwing (verouderde schuren en stallen) te verwijderen. Het slopen van bebouwing wordt door de verordening expliciet genoemd als volwaardige vorm van kwaliteitsverbetering. Hiermee is onmiskenbaar sprake van de beoogde kwaliteitswinst: de sanering herstelt plaatselijk openheid en doorzicht in het landschap, maakt de versterking van de landschapsstructuur mogelijk.

De sanering van drie agrarische bedrijven levert niet alleen landschappelijk, maar ook breder voor de omgevingskwaliteit een verbetering op. Het beëindigen van agrarische functies betekent dat structurele bronnen van milieubelasting (denk aan emissies van geur, fijnstof, stikstof, alsmede intensieve vervoersbewegingen) verdwijnen. Dit draagt bij aan een gezondere leefomgeving en een verminderde milieudruk in de directe omgeving van de nieuwe wijk.
De sloop van bebouwing en het verwijderen verharding biedt letterlijk ruimte en kansen om de historische landschappelijke structuur in het gebied te herstellen en versterken.

De exacte berekeningen moeten nog gemaakt worden.

Kwaliteitsverbetering landschap te slopen bebouwing (grijs) en verwijderen verharding (okergeel), versie 2 juni 2026

5. Inrichting openbare ruimte Amsteleind

5.1 Inleiding

De ambities voor de ontwikkeling van Amsteleind liggen hoog. De gehele wijk zal uit maximaal 3.000 woningen bestaan. In het deelgebied Amsteleind Zuid betreft het maximaal 1800 woningen. Met de dichtheden die hier komen is het van belang om aan te sluiten bij de bestaande structuren in de stad en in het buitengebied. Hierdoor kan ruimte worden gevonden voor alle opgaven, zoals groen, waterberging en biodiversiteit. Voor de landschappelijke inpassing wordt ingezet op de realisatie van hoogwaardige hoofdgroenstructuren die aansluiten op de bestaande stad en het buitengebied. Het worden aantrekkelijke ruimtes voor mensen om te wandelen en te verblijven én geschikte leefgebieden voor diverse planten en dieren.
De openbare ruimtes binnen de bebouwingsclusters moeten met aandacht en zorg uitgewerkt worden om een gezonde leefomgeving te creëren voor de bewoners. Hier vormt de Osse Maatlat een belangrijk uitgangspunt bij de uitwerking van de stedenbouwkundige plannen en de inrichting van de openbare ruimte. De opvang en berging van water zal een belangrijke opgave worden en medebepalend zijn voor de ruimtelijke indeling van de bebouwingsclusters.

5.2 Uitgangspunten

- Behoud de karakteristieke duidelijke landschappelijke overgang tussen de oudere ontginningen en het poldergebied. Neem de A-watergang op als kenmerkend element.
- De landschappelijke inpassing van Amsteleind Noord krijgt karakteristieken die gebaseerd zijn op het landschap voor de ontginning tot polderlandschap. In Kleinussen en Amsteleind Zuid worden de patronen van de oorspronkelijke verkavelingsstructuren en de kavelgrensbeplantingen de basis voor de landschappelijke inpassing.
- Het bodem- en watersysteem is uitgewerkt in het waterhuishoudkundig plan
- Ontwikkel en versterk Brandstraat, Amsteleindstraat en Oostenakkerstraat als groene, cultuurhistorische, verbindingen tussen stad en buitengebied.
- De nieuwe “Parkway” wordt een onderdeel van de groene singelstructuur van Oss, maar mag een eigentijdse en lokatiespecifieke uitstraling krijgen.
- Onderzoek de mogelijkheden (grond, financiën, medewerking) om aanvullende groenblauwe overgangszones te creëren tussen de nieuwe stadsrand en het polderlandschap. Betrek de omliggende agrariërs hierbij.
- Onderzoek de mogelijkheden om aan te sluiten op de bestaande groene noordwestelijke stadsrand van Oss met groene wiggen als verbinding tussen landschap en stedelijk gebied.
- Herstel en versterk de functionele en ecologische verbinding voor mensen en dieren met het gebied ten zuiden van de spoorlijn.
- Maak een functionele groene verbinding met het Noorderpark.

5.3 Stadsnatuurtypen

Amsteleind wordt een natuurinclusieve gebiedsontwikkeling. Dat wil zeggen dat natuur ingepast en verweven wordt in de ontwikkeling van de nieuwe woonwijk. Om zo de biodiversiteit te verhogen en de identiteit van de Amsteleind als geheel en de afzonderlijke deelgebieden te versterken. Tegelijk willen we de relatie tussen de nieuwe bewoners en de natuur optimaliseren, zodat mensen dagelijks de natuur kunnen ervaren, erkennen en waarderen. Dit heeft voordelen voor zowel de bewoners als voor de natuur. We zetten natuur in om tot een gezonde en duurzame leefomgeving te komen.

Het natuurlijke systeem en de landschappelijke inpassing vormen de basis. Daarbij horen kenmerkende natuurtypen, landschapselementen, vegetatievormen, flora en fauna. Tezamen met de stedenbouwkundige principes voor de verschillende deelgebieden van Amsteleind ontstaat er nieuwe laag over de huidige en historische lagen. Bestaande groene en blauwe structuren worden met elkaar verbonden. Amsteleind biedt ruimte aan deze verbindingen tussen de bestaande stad en het buitengebied.

Amsteleind Zuid ligt in de landschapszone Dekzandrand en grenst aan de landschapszone Komgebied. Voor Amsteleind Noord kunnen in principe beide landschapszones als uitgangspunt gehanteerd worden, maar om de oorspronkelijke openheid van het landschap herkenbaar te houden is er een duidelijke voorkeur voor toepassing van de uitgangspunten van landschapszone Komgebied. Voor Amsteleind Zuid en Kleinussen is de landschapszone Dekzandrand leidend voor de keuze van inrichtingsmaatregelen, beplantingstypen en –soorten.

Ambitie voor Amsteleind is het natuurlijke systeem als basis, het behouden en versterken natuurwaarden die gebaseerd zijn op het agrarische karakter, aangevuld met de nieuwe stedenbouwkundige inpassing en natuurontwikkeling. Zo komen verschillende natuurtypes bij elkaar wat zorgt voor een zeer gevarieerd gebied, aantrekkelijk voor mens, plant en dier.

De volgende vier stadsnatuurtypen worden toegepast:

1. Oorspronkelijke natuur
2. Agrarische natuur
3. Stedelijke natuur
4. Gecultiveerde natuur

6. Kwaliteitsverbetering buiten het plangebied

6.1 Inleiding

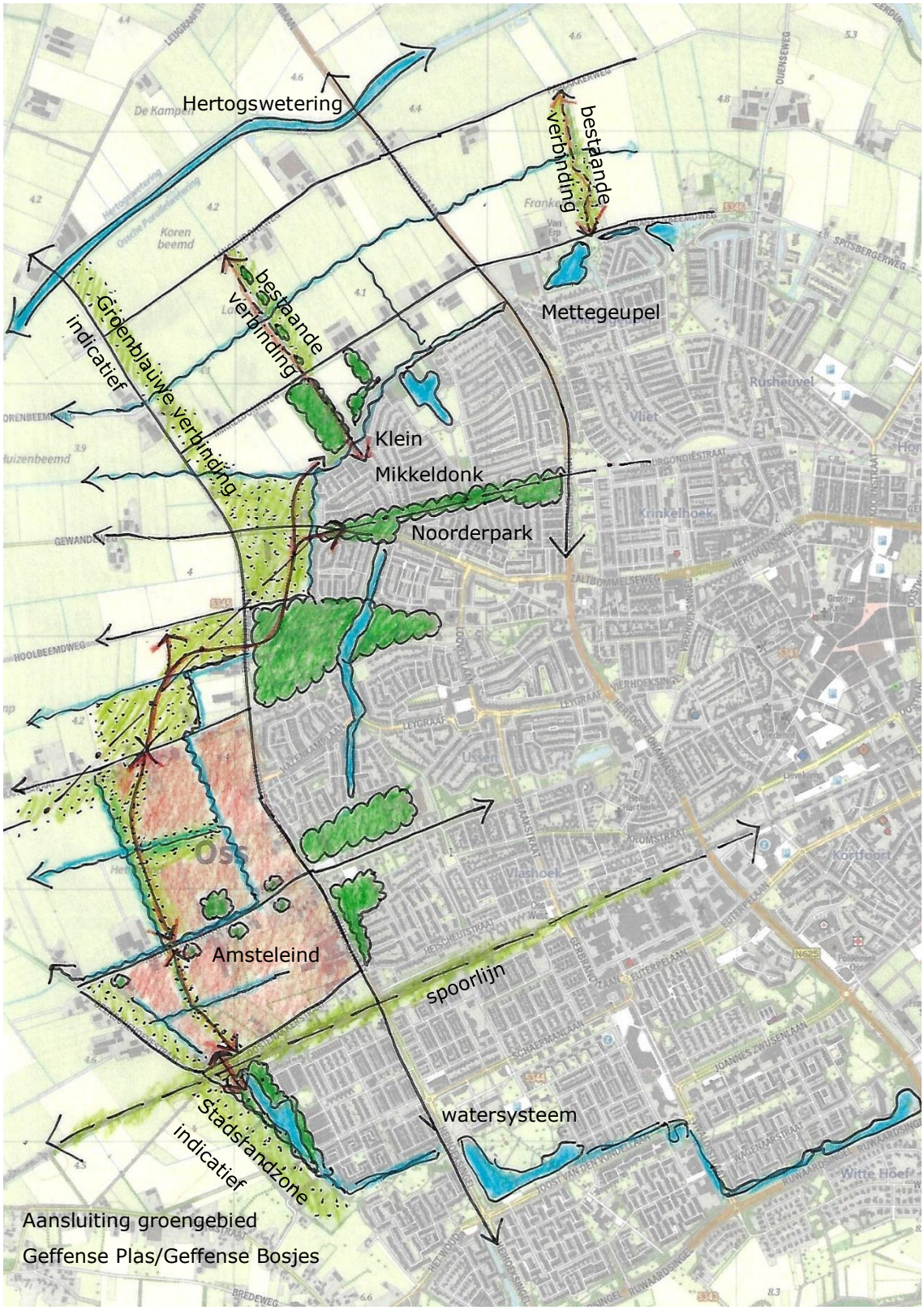
De onderstaande maatregelen willen nader onderzoeken om als kwaliteitsverbetering in te zetten:

- Het versterken van de groene functies van de doorgaande structuren inclusief aanliggende percelen die een groene functie krijgen.
- Het versterken van het bosrijke karakter van de huidige stadsrand door aanleg van bomen en bos in deze zone.
- Het aanleggen van natuur en beplantingen buiten de plangrenzen in het aanliggende buitengebied.
- Het versterken van het waternetwerk buiten het plangebied door aanleg van natuurvriendelijke oevers.

Het versterken van de verbinding naar de Geffense Plas middels een groene, recreatieve verbinding, de verbinding met het Noorderpark maken, het aansluiten op het groene netwerk van de aanliggende wijken en het aansluiten van een robuuste ecologische zone langs het watersysteem naar de Hertogswetering zijn maatregelen die bijdragen aan een hogere groenblauwe kwaliteit. Het concreet maken van deze projecten en het zoeken naar aanvullende financiering zal hiervoor opgepakt moeten worden.

6.2 Verbindingen stad en buitengebied

Met de komst van een wijk in het agrarische gebied ontstaat er een nieuwe overgang tussen stad en buitengebied. Het is één van de kwaliteiten om straks in Amsteleind te wonen. Aan de andere kant ontstaat er een nieuwe druk op het buitengebied omdat er zoveel mensen aan de rand van de stad komen te wonen. Deze mensen gaan ommetjes maken, laten hun hond uit en hebben kinderen die buiten willen spelen. Dit kan niet allemaal in de wijk zelf opgevangen worden. Het buitengebied kan een deel van deze activiteiten wel opvangen. Bijvoorbeeld met goede uitloopgebieden die aansluiten op het routenetwerk van wandelen en fietsen. Anderzijds kan het platteland profiteren van de nieuwe bewoners. Bijvoorbeeld door op publiekgerichte nevenactiviteiten te ontplooien zoals verkoop aan huis of een kinderdagopvang beginnen. Door de verbindingen tussen de stad en het buitengebied op een goede manier vorm te geven kan het positieve effect worden versterkt. E.e.a. pleit voor een overgangszone tussen de woonwijk en het agrarische gebied waar minder intensief en verbreed gewerkt kan worden en waar naast agrarische productie ook andere verdienmogelijkheden zijn voor ondernemers.

Schetsmatige/indicatieve uitwerking kernrandzone: verbindingen tussen stad en buitengebied.

6.3 Groene verbinding Noord – Zuid

Om de groene verbindingen goed aan te sluiten op de nieuwe woonwijk en om voldoende recreatieve mogelijkheden te bieden voor de nieuwe bewoners zou een goede verbinding tussen de woonwijk en het deel ten zuiden van het spoor gewenst zijn. Door het aanleggen van een fietstunnel en het aansluiten op het zuidelijke deel kan hier een goede verbinding ontstaan op stadsniveau. Zowel de groene stadsrand kan hiermee worden aangesloten alsmede een gemakkelijke verbinding richting de zandrug met het gebied van de Geffense Plas en Geffens Bosjes.

De andere kant op willen de het groene netwerk tussen Amsteleind en het Noorderpark op elkaar aansluiten. Hiermee ontsluiten we twee kanten op een doorgaande groenstructuur die de aanliggende wijken op elkaar aansluit. Mogelijk kan de groene afronding van Amsteleind Noord op langere termijn verder worden uitgebreid in westelijke richting als hiervoor kansen voordoen. Op dit moment heeft de gemeente hier geen grondpositie.

6.4 Verbinding Hertogswetering

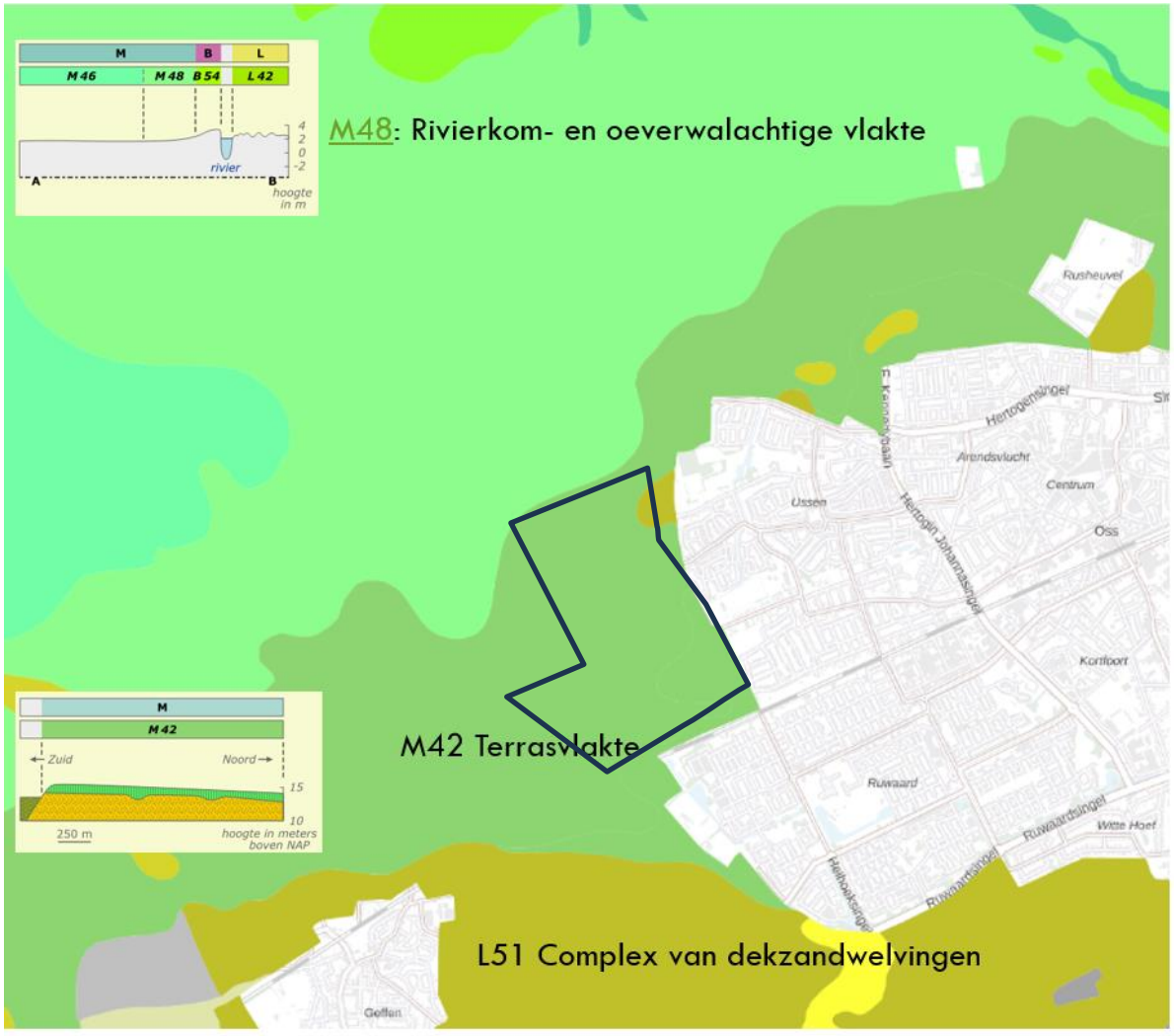
Met het watersysteem dat in de wijk komt te liggen is Amsteleind verbonden met een netwerk van watergangen die aantakken op de EVZ Hertogswetering. Het zou extra kwaliteit opleveren om deze natte verbindingen zo robuust mogelijk te maken. Mogelijk zijn er in het buitengebied tussen Amsteleind en de Hertogswetering kansen om de bestaande waterverbindingen onderdeel te maken van robuuste groenblauwe aantakkingen op het natuurnetwerk.

BIJLAGE 1: Landschappelijke analyse (lagenbenadering)

Laag 1 De Ondergrond

Geomorfologie

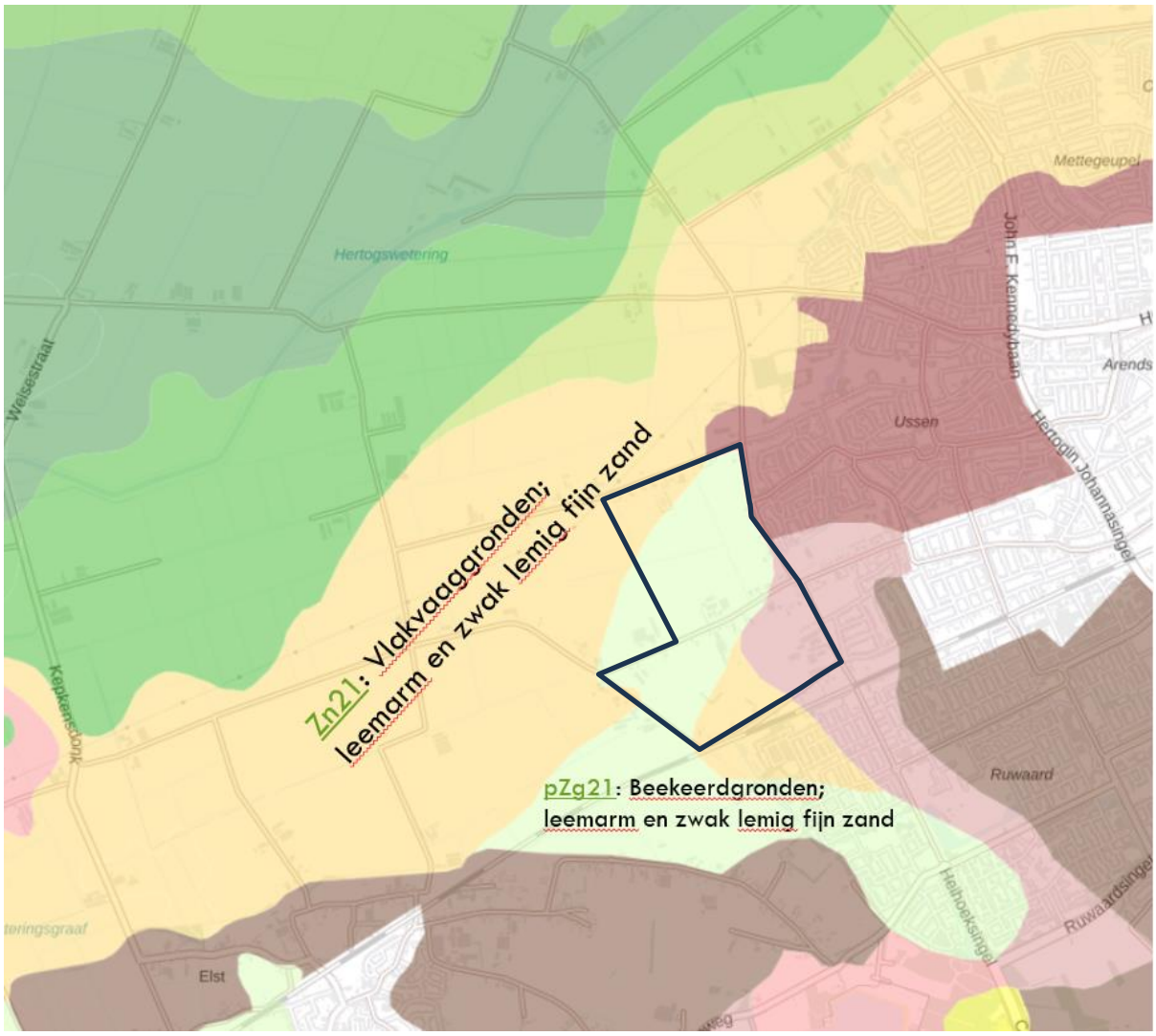
Amsteleind wordt gerealiseerd op het rivierterras van de Maas. De zandige rivierterrassen zijn gevormd bij overstromingen waarbij de stroomsnelheid van het water relatief hoog was zodat alleen de zwaardere deeltjes konden worden afgezet. Deze terrassen liggen relatief hoog in het landschap.

Geomorfologische kaart. Amsteleind ligt geheel op de terrasvlakte (M42) en nabij de rivierkom- en oeverwalachtige vlakte (M48). Bron: bodemdata.nl

Bodem

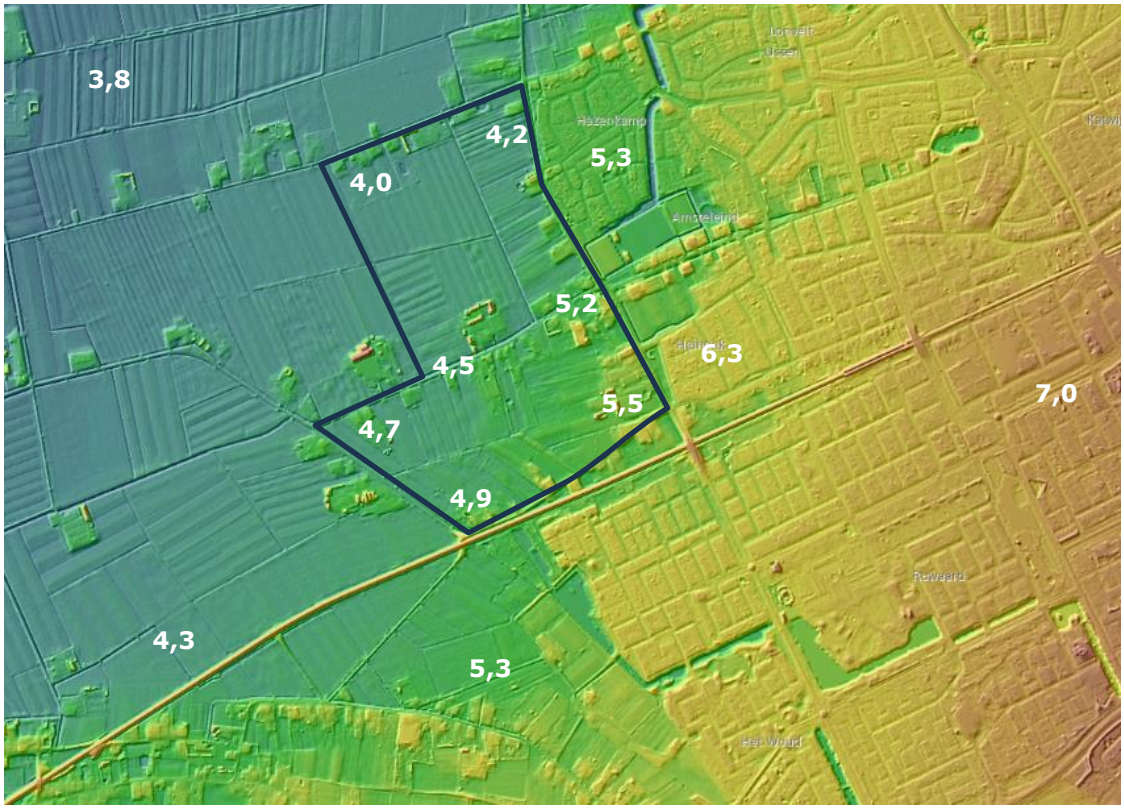
De bodem van Amsteleind bestaat uit fijn zand met relatief hoge grondwaterstanden. Bepalend voor deze bodems is de ligging op de overgang tussen het hogere zandgebied en het lager gelegen komgebied. Amsteleind ligt op het dekzandterras waar meerdere typen leemarme zandbodems voorkomen. In deelgebied Amsteleind Noord zijn beekeerdgronden (pZg21) en vlakvaaggronden (Zn21). In Amsteleind Zuid en Kleinussen: beekeerdgronden (pZg21), gooreerdgronden (pZn21) en laarpodzolgronden (cHn21). In de omgeving liggen oude essen met hoge bruine enkeerdgronden (BEZ21).

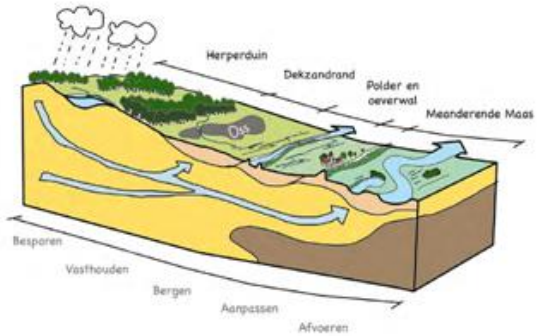
Bodemkaart. Een groot deel van Amsteleind ligt op beekeerdgronden (lichtgroen). In Amsteleind Noord komt in de noordwestzijde ook vlakvaaggronden (okergeel) voor. In Amsteleind Zuid komen ook laarpodzolgronden (oudroze) voor. Bron: bodemdata.nl

Hoogteligging

De hoogteligging van het maaiveld is een belangrijke factor en hangt sterk samen met water en waterstanden. Het bebouwde gebied van Oss ligt relatief hoog en het maaiveld van het poldergebied loopt geleidelijk af in noordwestelijke richting.

Relatieve hoogteligging van het plangebied en omgeving. Hoogtes indicatief in meters + NAP. Het hoogteverschil binnen Amsteleind is circa 1,5 meter. Bron: AHN.nl

Deze afbeelding geeft duidelijk aan hoe het plangebied op de dekzandrand tussen de hoge rug van het Herperduin naar de lagergelegen polder ligt. In deze zone wordt gestuurd op het vasthouden en bergen van water. Bron: Gebiedsvisie Buitengebied

Conclusies Ondergrond

Het plangebied kenmerkt zich door de ligging op verschillende overgangen: hoog-laag, zand-klei en droog-nat. De overgang hoog – laag is natuurlijk relatief. De overgang zand – klei is tot stand gekomen door de ligging van de zandgronden en het afzetten van klei tijdens overstromingen van de Maas. Door de hogere ligging is hier minder materiaal afgezet waardoor er geen sprake is van een kleibodem. Een effect van de overgang zand – klei is dat hier mogelijk sprake is van kwel vanuit zuidelijk gelegen infiltratiegebieden. Nu en in de toekomst is dit een effect om rekening mee te houden. Er wordt een onderzoek uitgevoerd naar de huidige mate van kwel. De overgang droog – nat heeft zowel met de hoogteligging als met de bodemsoorten te maken.

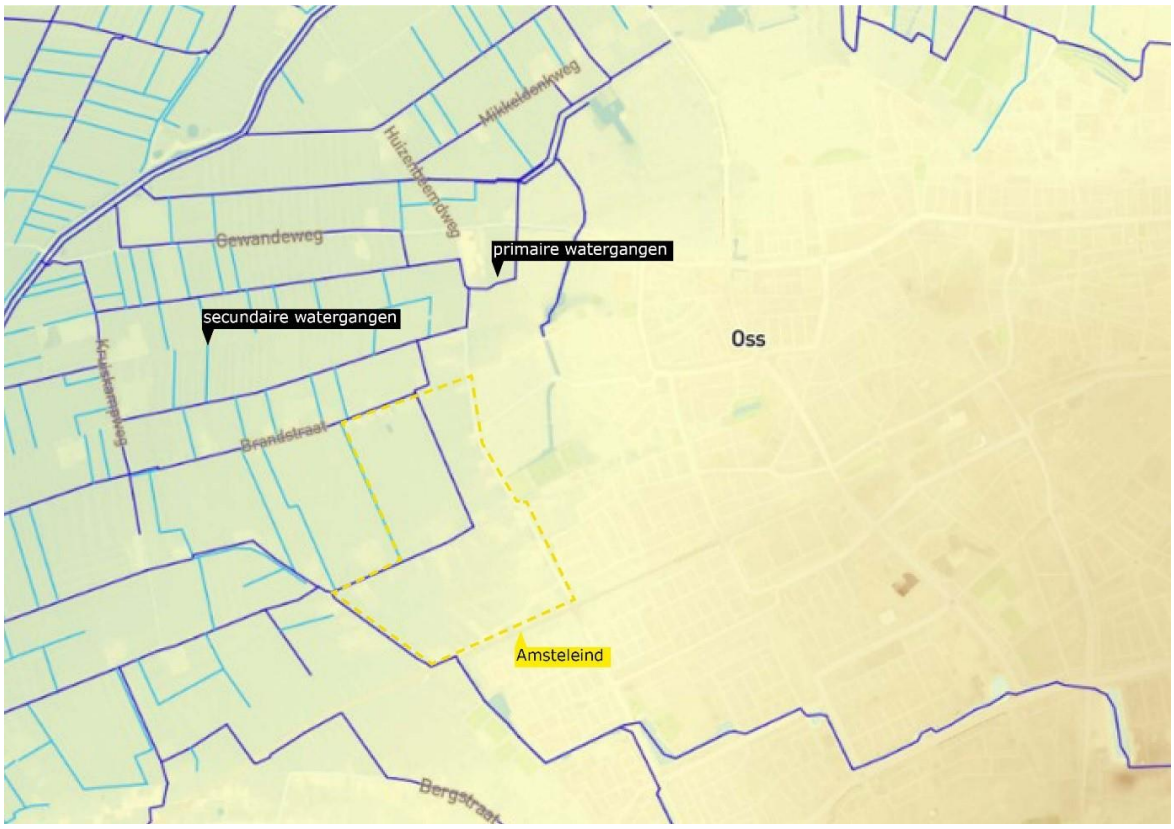
Het zichtbaar of beleefbaar maken van deze overgangen is een belangrijke opgave voor de uitwerking van het stedenbouwkundig plan en het landschapsplan voor Amsteleind.

Laag 2 Netwerken

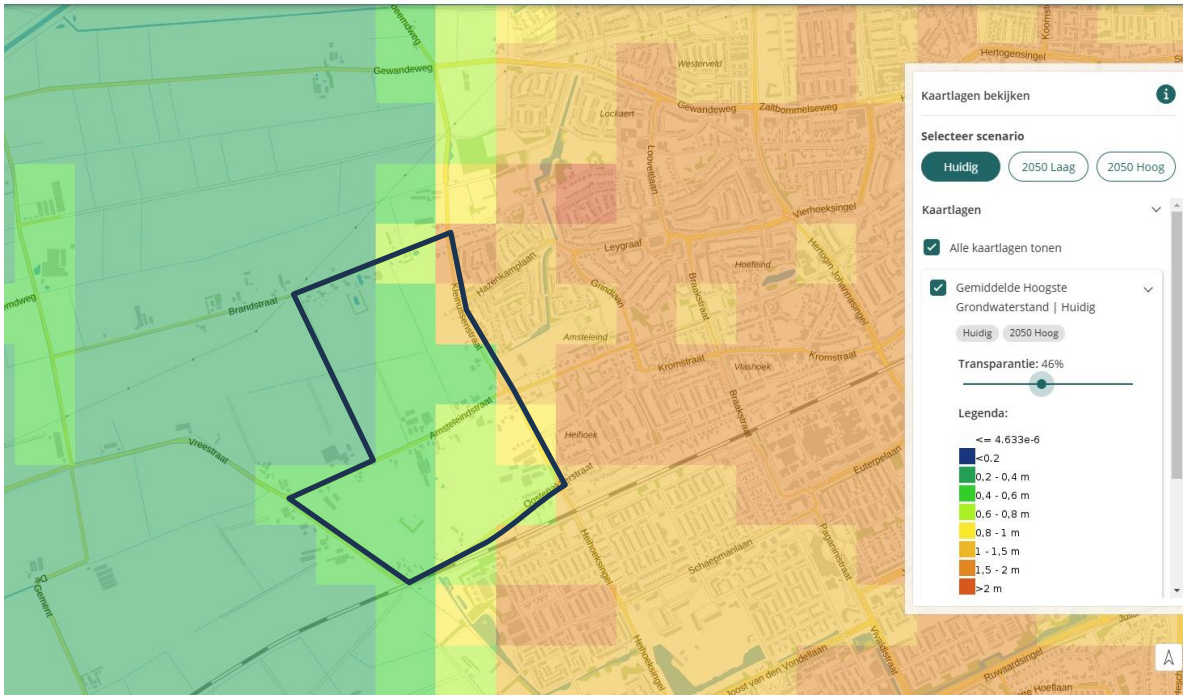
Watersysteem

Het plangebied maakt onderdeel uit van het watersysteem van Oss. De afvoer van water vanaf het zuidwestelijk deel van de stad (Ruwaard) en een deel van de zuidelijke zandrug wordt in vrij verval onder de spoorlijn doorgeleid via diverse watergangen richting de Hertogswetering om vervolgens afgevoerd te worden in de Maas. Ten noorden van het spoor is er sprake van meerdere polderpeilen. Het huidige waterbeheer is een agrarisch beheer met vaste peilen.

Door Amsteleind loopt een hoofdwatergang (A-watergang) en aan de westzijde ligt een secundaire watergang. Het huidige watersysteem is een systeem dat op de agrarische functie is gericht waarbij een vast peil gehandhaafd kan worden. De noordelijke landbouwpercelen zijn voorzien van greppels om het water snel van de gronden te kunnen afvoeren. Daarbij zijn aangrenzende gebieden ook afhankelijk van de watergangen in het plangebied.

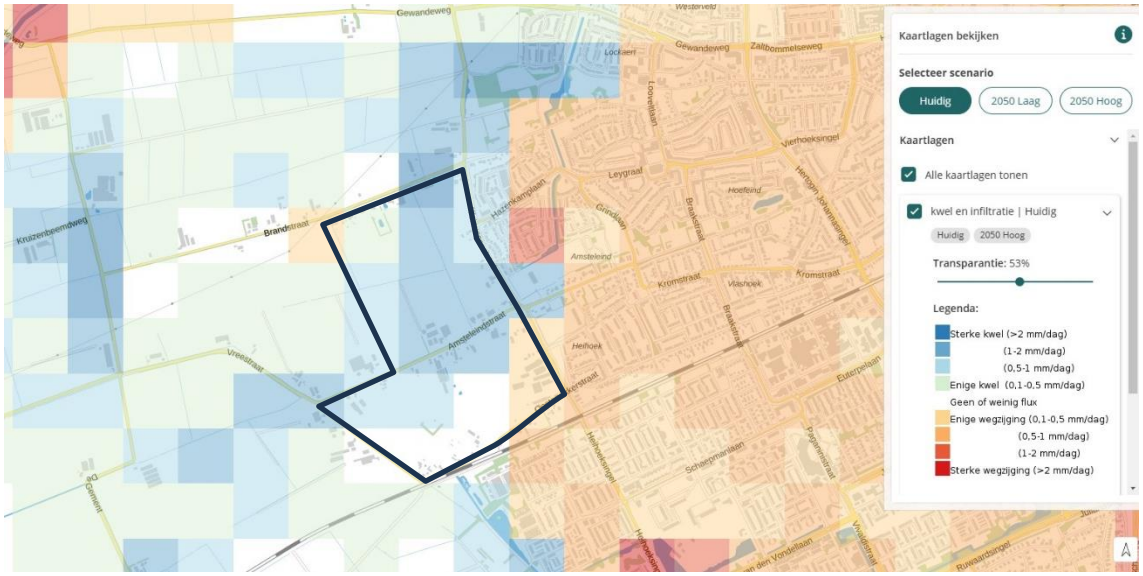

Hoogtekaart met primaire en secundaire waterlopen.

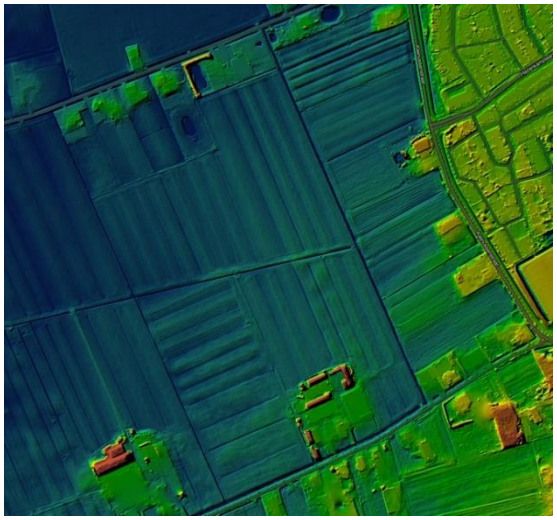
Gemiddeld Hoogste Grondwaterstand huidige situatie (bron: klimaateffectatlas.nl).

In dit gebied treedt van nature kwel op. Dit is infiltratiewater vanuit hoger gelegen delen van Brabant. Of deze kwel ook daadwerkelijk uittreedt is niet bekend en is nog onderwerp van onderzoek. Uittredend kwel benutten is een belangrijke kwaliteit omdat het gaat om water van hoge kwaliteit voor mens en natuur. Dit in tegenstelling tot het agrarische water vanuit de polder. Als het kwelwater terecht komt in het huidige watersysteem zal deze kwaliteit moeilijk te benutten zijn. Het benutten van kwelwater kan als een belangrijke kans worden gezien. Het scheiden van het watersysteem waarbij het agrarische water apart wordt gehouden van het stedelijke water en het kwelwater is een aantrekkelijk perspectief vanuit waterkwaliteit. Echter is nog niet duidelijk geworden of dit ook echt mogelijk is. De resultaten van nadere onderzoeken kunnen hier mogelijk wel duidelijkheid in bieden.

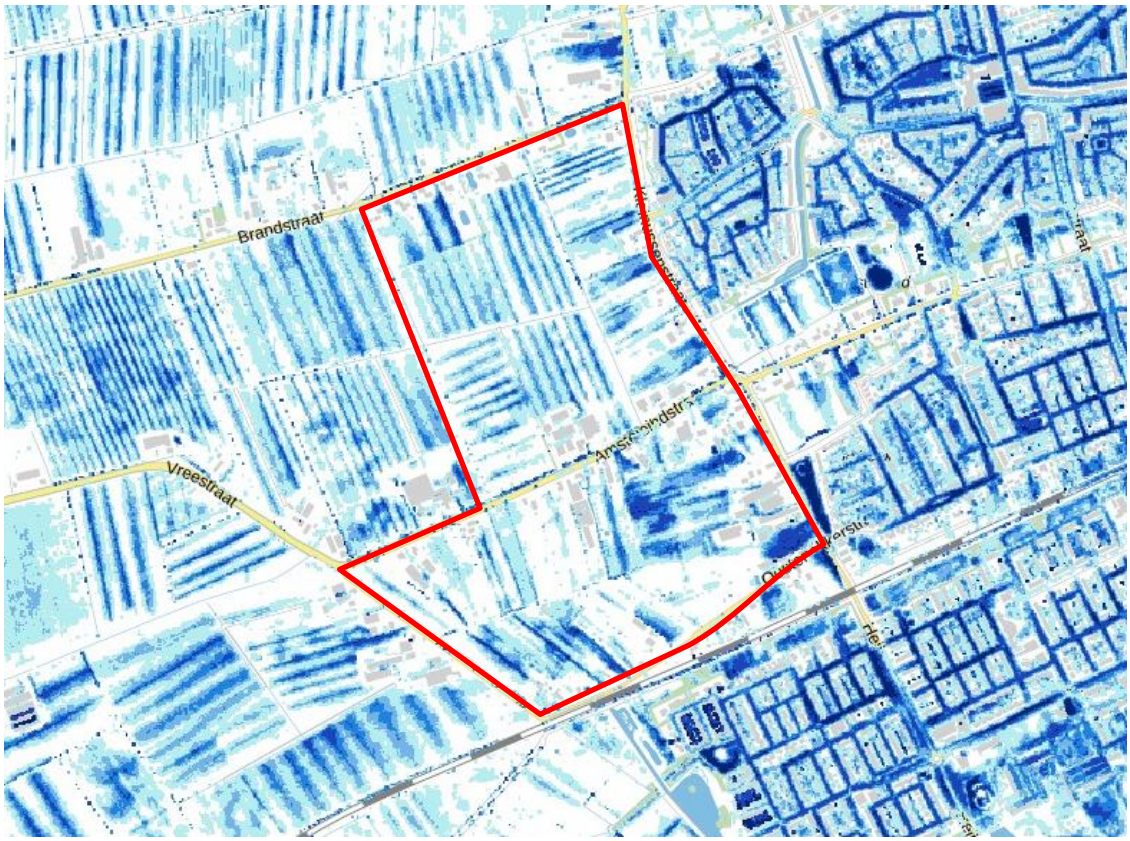

Kwel en infiltratie is relatief sterk in het middengebied van Amsteleind (bron: klimaateffectatlas.nl).

In het deelgebied Amsteleind Noord zijn de weilanden voorzien van greppels ten behoeve van de afwatering. Op de hoogtekaart en in het terrein zijn deze greppels goed waarneembaar.

Hoogtekaart van het deelgebied Amsteleind Noord met de kenmerkende greppelstructuur. Bron: AHN.nl.

Wateroverlast bij hevige regenbui 140 mm/2 uur (bron: klimaateffectatlas.nl). De kenmerkende greppelstuctuur is goed afleesbaar. Opvallend dat juist op de hoger gelegen delen sprake is van wateroverlast.

Infrastructuur

Ten zuiden van het plangebied ligt de spoorlijn Oss-Den Bosch. Deze lijn ligt op een verhoging in het landschap en gaat dwars door de landschappen en structuren heen. De spoorlijn heeft een hoogte van ca. 7,3 m + NAP en ligt ca. 1,5 meter hogere dan de omgeving. Het is een barrière die de verbinding met het stedelijke en landschappelijke gebied ten zuiden van de spoorlijn beperkt. Tot circa 1930 was er een treinhalte ter hoogte van Heihoekseweg: Halte Heihoek. Aan de zuidelijke punt van het plangebied lag een spoorwegovergang van de Oostenakkerstraat. De spoorwegovergang is in de jaren zestig van de vorige eeuw opgeheven.
De spoorlijn met de spoorbermen en bermsloten vormt een groene structuur waarlangs veel dier- en plantsoorten zich verplaatsen. Het spoor en de omliggende inrichting loopt als een rechte lijn door het landschap maar ook de stad in en heeft op die manier voor sommige diersoorten ook een verbindende functie. Tegelijkertijd is het spoor juist een barrière tussen noord en zuid voor diverse dieren.

De Oostenakkerstaat, Amsteleindstraat en de Brandstraat zijn landschappelijke wegen en vormen met de bermen, boombeplanting en aanliggende sloten, groene structuren die oost-west door het plangebied lopen. Deze worden aangemerkt als het groene netwerk dat aansluit op de bestaande stad aan de oostzijde – het plangebied en de polder aan de westzijde.

Wegen noordzuid georiënteerd

De Heihoekstraat en Kleinussenstraat lopen in noord-zuidrichting en vormen de grens tussen de stad en het agrarisch gebied van Oss. Er ligt een vrijliggend fietspad aan de oostzijde van de wegen. De Kleinussenstraat heeft een landelijke uitstraling met populierenbomen en groene erven. Tussen de bebouwing door is er zicht op het achterliggende landschap. De Heihoekstraat daarentegen is onderdeel van de stedelijke hoofdontsluitings- of singelstructuur van Oss en ligt in het verlengde van de Heihoeksingel in de wijk Ruwaard ten zuiden van de spoorlijn.
De Heihoekstraat is beplant met eiken. Er is hier sprake van een groene stadsrand met sportterreinen en veel hoog opgaand groen. De westzijde van de Heihoekstraat dicht bebouwd met een soort van lintbebouwing waardoor het achterliggende gebied niet te zien is.

Wegen oostwest georiënteerd

De Brandstraat is een oude verbinding naar het laaggelegen poldergebied. Oorspronkelijk was dit de Kruizen Beemdsche Dijk die een rol had bij de beheersing van het inundatiewater. Langs deze weg wisselen openheid en bebouwing elkaar af. Langs de straat staat aan de zuidzijde een rij knotwilgen, welke bijdraagt aan het agrarische karakter van het gebied.

De Amsteleindstraat is een historische weg die op de grens lag tussen het open landschap of wildernis aan de noordzijde en het ontgonnen kampenlandschap aan de zuidzijde. De lichte buigingen in de van de weg duiden op een oude aanleg waarbij waarschijnlijk rekening is gehouden met de grondslag. Langs de weg staan enkele bedrijven, woningen en boerderijen. Vanaf de weg is er zicht op het noordelijke en zuidelijke deel van het plangebied. De weg heeft een laanbeplanting van essen. Aan de noordzijde ligt een A-watergang. De Amsteleindstraat sluit aan de oostzijde aan op de stedelijke groene wig die de stad in loopt.

De Oostenakkerstraat is een oude verbinding tussen Oss en Geffen. Deze is nu onderbroken door spoorlijn. Het is nu een rustige en gevarieerde weg waar relatief veel woningen aan liggen. Ook liggen er kleinere agrarische percelen aan en is er goed zicht op het aanliggende landschap dat bestaat uit kleinschalige agrarische activiteiten. Er is geen wegbeplanting.
In het verlengde van de Oostenakkerstraat ligt de Beekschehoevenstraat. Deze polderweg is aangelegd in de jaren zestig van de vorige eeuw in het kader van de ruilverkaveling. Aan de oostzijde ligt een landschappelijk ingerichte strook met water en struweel en aan de westzijde van de weg zijn enkele agrarische bedrijven gevestigd.

Energie

Aan de noordwestzijde van het plangebied loopt een hoogspanningslijn door het open polderlandschap. De nieuwe bebouwing van Amsteleind wordt op ruime afstand gesitueerd.
De gemeenten Oss en 's-Hertogenbosch werken aan de realisatie van de Duurzame Polder ten westen van Amsteleind. Dit betekent dat er op termijn mogelijk windmolens in het landschap geplaatst gaan worden.

Natuur

Er is een globaal beeld van de huidige natuurwaarden in het plangebied en de omgeving. In het intensief gebruikte agrarische gebied is de natuurwaarde laag. Hier is sprake van een intensieve agrarische productie met monoculturen. Deze gebieden zullen soms gebruikt worden door soorten weidevogels of wintergasten om te foerageren. In de kleinschaliger agrarische gebieden (Kleinussen en Amsteleind Zuid) komen meer landschapselementen voor en op en rond de erven zullen meer natuurwaarden aanwezig zijn. Hier zijn agrarische soorten te verwachten als de boerenzwaluw en de steenuil. Vleermuizen zullen gebruik maken van de gebouwen, de landschapselementen en de bomen.
De laanstructuren bieden ook leefgebied voor vleermuizen die er gebruik van maken voor de oriëntatie bij trekbewegingen tussen stad en land. De bermen van de lanen bieden ruimte aan bloemrijke gras en ruigtevegetaties die insecten aantrekken. Deze vormen weer voedsel voor vleermuizen en vogels.

Zeldzame florasoorten worden niet verwacht in het plangebied. Wel kunnen de bermen of de slootkanten hier en daar interessante flora huisvesten. Zo komt de grote pimpernel voor aan de Brandtstaat. Dit is een kenmerkende soort voor deze locatie die kan wijzen op kwelinvloed.
Het netwerk van sloten biedt ruimte aan diverse soorten vis en andere soorten die gebonden zijn aan water en moeras zoals libellen, moerasvogels.

De potentie voor het verbeteren van de biodiversiteit in het plangebied wordt hoog ingeschat. Juist door de komst van woningbouw en het ontwikkelen van groen en water kunnen soorten meeprofiteren van deze ontwikkeling, zoals:

- Vleermuizen – zijn afhankelijk van foerageergebied en verblijfplaatsen. Juist op de overgang stad – land kansrijk voor deze soorten mits er voldoende verblijfplaatsen worden geboden en groene structuren zijn als stad land verbinding.
- IJsvogel – er komt meer water en de waterkwaliteit kan omhooggaan. De soort is nu al aanwezig en kan straks ook aan de rand van de wijk voorkomen.
- Steenuil – komt op boerenerven en dorpsranden voor – door behoud van bestaande woningen en erven kan deze soort blijven. De groene delen van de wijk kunnen ook gebruikt worden door deze soort.
- Vissoorten – met behoud van en uitbreiding van waterpartijen kunnen deze soorten zich verder uitbreiden.
- Flora, gekoppeld aan het voorkomen van kwel.
- Insecten door het toevoegen van bloemrijke oevers en bermen.

Conclusie Netwerklaag

De bestaande wegen met de bestaande woningen en bomenrijen blijven behouden in het stedenbouwkundige plan. Ze vormen belangrijke elementen in het functionele en ruimtelijke raamwerk van Amsteleind.

Het bestaande watersysteem, bestaande uit de hoofdwatergangen en de greppelstructuur, vormt een belangrijk ingrediënt voor de planuitwerking. Door de hoge grondwaterstand en de wateropgave die in het gebied speelt zal het watersysteem een belangrijke rol spelen in de inrichting van de wijk. Dit kan grote kwaliteiten opleveren. Door het watersysteem zo te dimensioneren dat er geen vervuild water uit de omgeving de wijk in stroomt, dat schoon water wordt vastgehouden en dat water de ruimte krijgt kan Amsteleind extra aantrekkelijk te maken. Vooral het principe van het vasthouden van regenwater op het moment dat het valt is een belangrijk uitgangspunt.

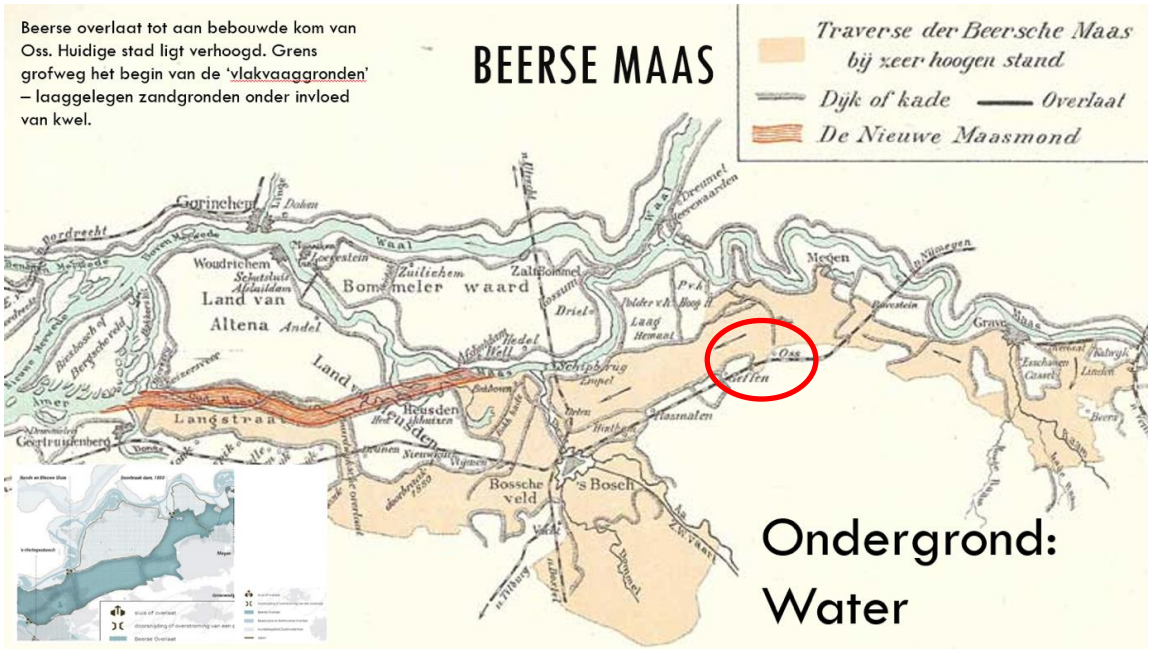
De potentie voor het verbeteren van de biodiversiteit in het plangebied wordt hoog ingeschat.

Laag 3 Occupatie

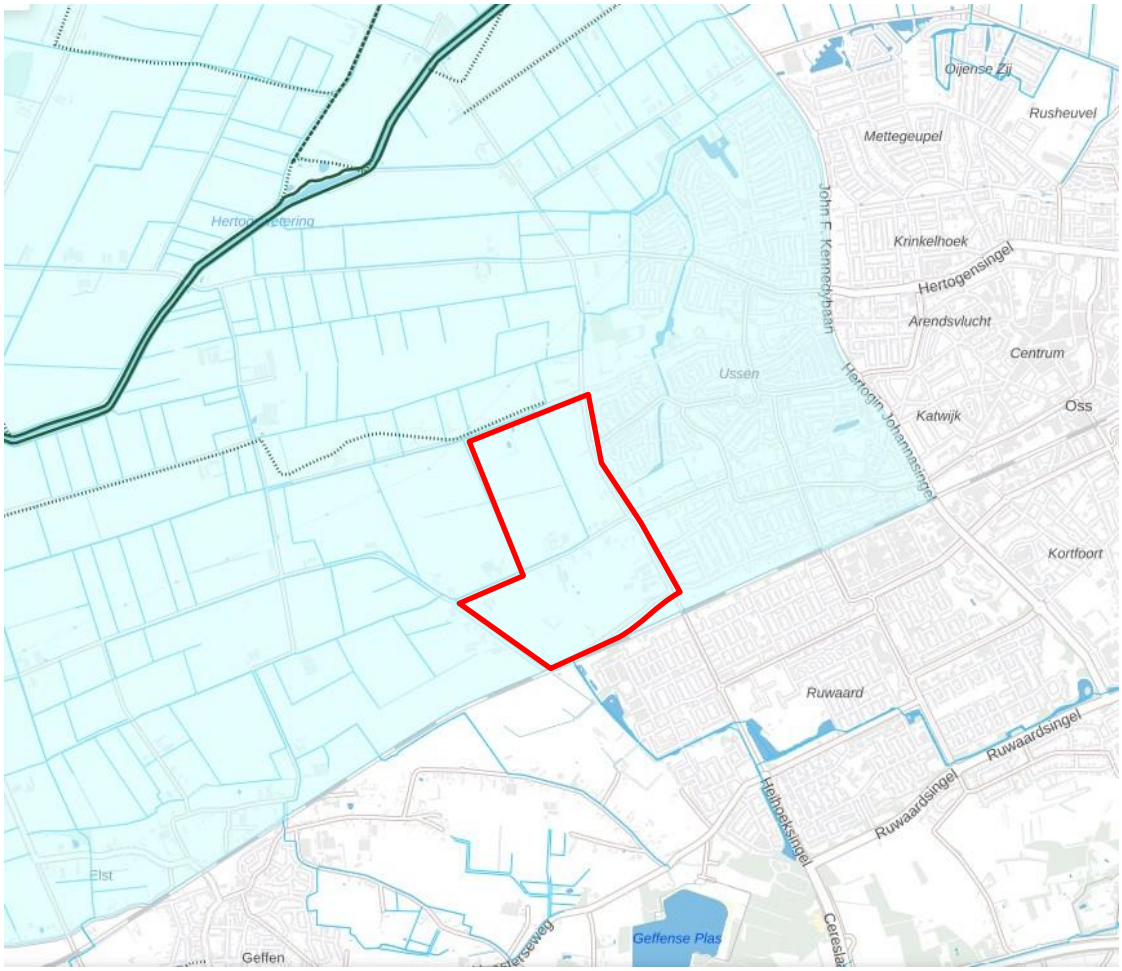
Beerse Maas

De overstromingsvlakten van de Maas of komgronden leenden zich lange tijd niet voor agrarische ontginning zoals op het zandgebied. Bovendien kent het gebied een lange geschiedenis als inundatiegebied. Op de Cultuurhistorische Waardenkaart van de provincie Noord-Brabant is het gebied van de Beerse Overlaat als cultuurhistorisch waardevol gebied. Een onderdeel van de overlaat was de Beerse Maas. De Beerse Maas is een overlaatsysteem dat eeuwenlang het landschap en het bodemgebruik heeft bepaald. Tal van dijken, kaden weteringen en sluizen herinneren aan de wateroverlast, die vrijwel ieder jaar plaatsvond. De Beerse Overlaat en de Baardwijkse Overlaat, die er ook deel van uitmaakte, was het grootste overlaatsysteem in ons land.

De gronden in het komgebied werden gebruikt voor seizoensbeweiding, als hooilanden en de aanleg van eendenkooien. Door de aanleg van compartimenteringsdijken, en later door middel van peilbeheer, werd de polder steeds beter bruikbaar voor landbouw.

De Beerse Maas bereikte de noordelijke gronden van Oss. De locatie Amsteleind ligt binnen de rode ovaal.

Inundatiegebied en dijken. De voormalige Kruizen Beemdsche Dijk is met een stippellijn aangegeven (bron: Leven met water, RCE).

Met het sluiten van de Beerse Overlaat in 1942 ontstond voor het eerst de mogelijkheid om boerderijen in de polder te bouwen en jaarrond een waterpeil te handhaven. Hierdoor en door de modernisering van de landbouw werd de agrarische productie sterk verhoogd. Vanaf de periode na de Tweede Wereldoorlog tot aan nu is de polder omgevormd tot een efficiënt productielandschap. Latere ruilverkavelingen zorgden voor een nog efficiëntere inrichting waarbij grotere percelen zijn ontstaan. De percelen die vanuit het zandlandschap waren ontgonnen zijn in de loop van de tijd ook vergroot, maar het karakter van het gebied is redelijk behouden gebleven. Het ruimtelijke en functionele contrast tussen het kampenlandschap en het broekgebied is nog steeds herkenbaar. Zo is er een rand ontstaan tot waar de kleinschaligheid vanuit het zandlandschap doorloopt. Deze rand loopt precies door de nieuwe woonwijk Amsteleind en langs de oost- en zuidzijde van deelgebied Amsteleind Noord.

Omstreeks 1925 is de tweedeling nog herkenbaar aanwezig.

In de toelichting van de Cultuurhistorische waardenkaart worden de twee verschillende ontginningstypen beschreven. In Amsteleind Noord (Het Brand) is sprake van “grotendeels open broek met strook- en blokverkaveling (T2b3)”. In Amsteleind Zuid en Kleinussen hebben we te maken met “zeer kleinschalige, onregelmatige kampontginning met strokenverkaveling (T2k4)”. De Cultuurhistorische waardenkaart is weergegeven op pagina 14.

Zeer kleinschalige, onregelmatige kampontginning met strokenverkaveling (T2k4)

De onregelmatige variant van bovenstaand landschapstype, met feitelijk grotendeels dezelfde hoofdkenmerken, moeten we ten oosten van Kleine Koolwijk, rondom Hondseind en aan de Amsteleindstraat zoeken. Vooral in het laatstgenoemde gebied lag in de 19e eeuw een dicht patroon van bebouwing, met daaromheen talrijke blok- en strookvormige complexen met fijnmazige akkerpercelen, met perceelsrandbeplanting. Voor wat betreft de gaafheid geldt hetzelfde als hiervoor: een intacte wegenstructuur, bebouwing die vanuit de oude locaties is opgeschaald en uitgebreid, en een herverkaveld agrarisch landschap zonder opgaande beplanting. Alleen in de omgeving van de Runselstraat lijkt nog iets van de oude beplanting gehandhaafd of in de oude structuur weer aangeplant.

Grotendeels open broek met strook- en blokverkaveling (T2b3)

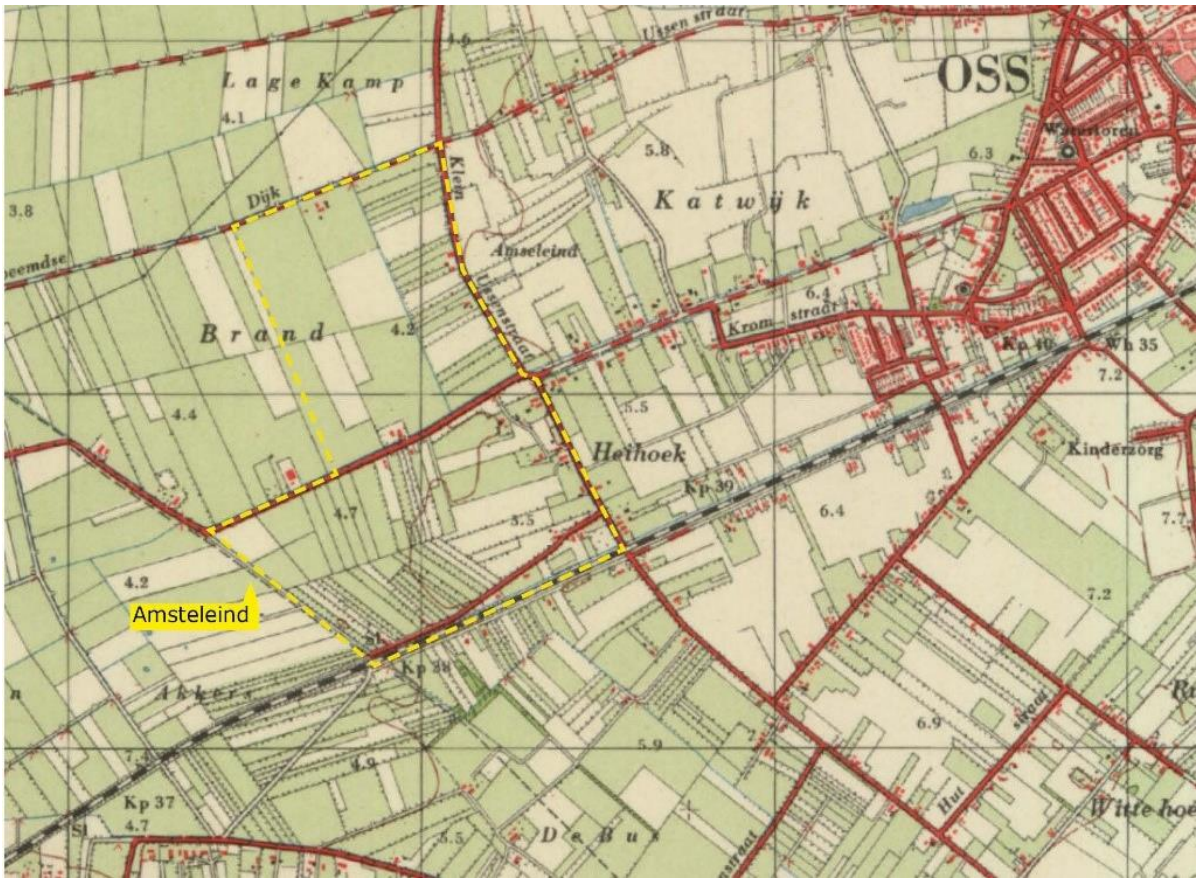
Langs de randen van de hogere gronden op het rivierterras bestaat het grootste areaal aan broekgebieden op de rivierterrassen uit open tot halfopen broekgebieden met afwisselende strook- en blokverkaveling. Doordat de percelen soms groot waren, zoals in de Buitenpolder van Geffen, waren delen ervan behoorlijk open. Kenmerkend waren de afwisseling van sloten met en sloten zonder perceelsrandbeplanting en de afwezigheid van bebouwing. De volledige afwezigheid van akkerland, een ruime eeuw geleden, is illustratief voor de natte context. Zoals de hiervoor genoemde gebieden zijn ook deze in de grootschalige ruilverkavelingen van de komgebieden meegenomen. Daardoor onderscheiden ze zich in weinig meer van de overige komgebieden. Ze zijn nog overwegend als grasland in gebruik, maar er loopt nu een regelmatig wegengrid doorheen en er zijn agrarische bedrijven naar toe verplaatst.

Ruilverkaveling Huizenbeemd (1940)

Op het grondgebied van de gemeente Oss zijn meerdere ruilverkavelingen uitgevoerd, in de eerste plaats om het landbouwkundig gebruik te optimaliseren. In het plangebied Amsteleind lag een groot perceel met de naam Het Brand. Dit perceel is in 1940 in de ruilverkaveling opgenomen en gesplitst in meerdere kavels.

Enkele specifieke doelen van vroege ruilverkavelingen zijn van toepassing in het plangebied.

- Zorgen voor goede wegen, zodanig, dat alle percelen aan een openbare weg komen te liggen;
- Verbetering van de afwatering door het graven van nieuwe waterleidingen of het verbeteren van bestaande;
- Verbetering van de watervoorziening door inlaten van water of het op hoger peil houden van water door stuwen, overlaten, enz.;
- De bouw of het verplaatsen van boerderijen, liefst zodanig, dat alle er bijbehorende grond rond of achter deze boerderijen komt te liggen.

Situatie omstreeks 1960 met situatie na de ruilverkaveling in 1940.

In de jaren zestig heeft er een nieuwe ruilverkaveling plaats gevonden en zijn de percelen in het plangebied sterk vergroot.

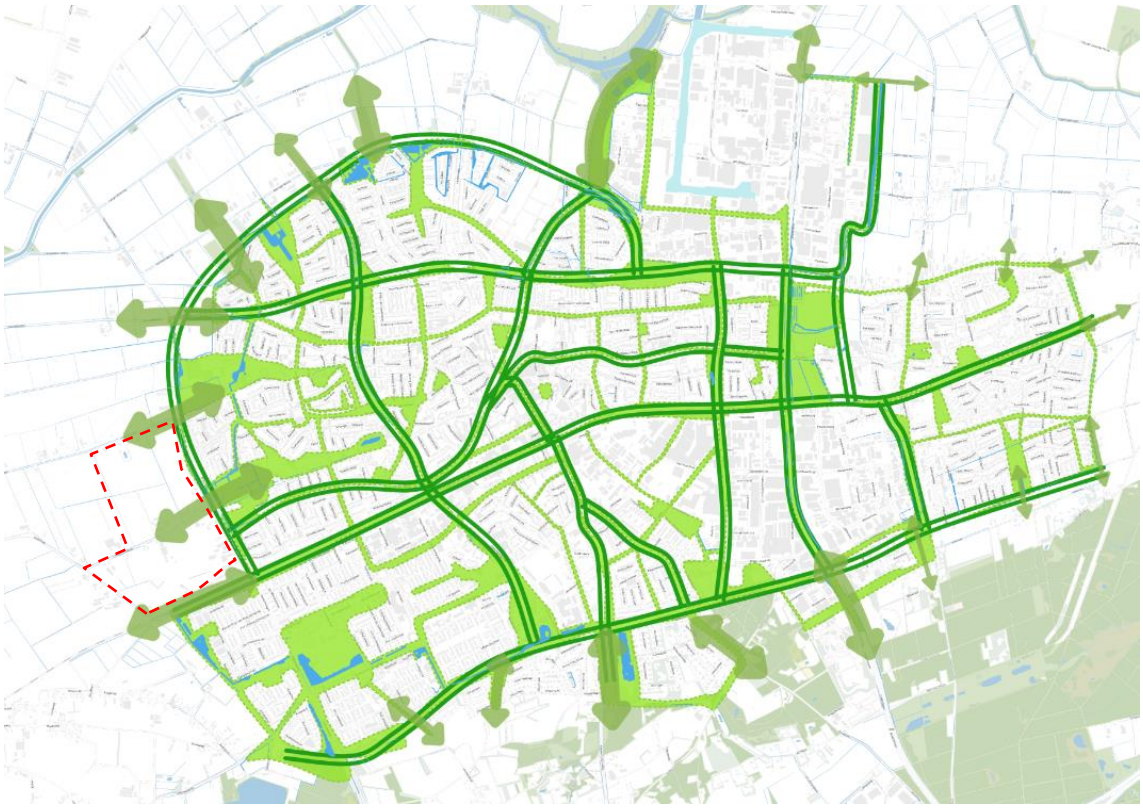

Situatie omstreeks 2024. De kavelstructuur is ondanks de schaalvergroting nog herkenbaar aanwezig.

Verbindingen groene structuren stad Oss en het buitengebied

Op de groenstructuurkaart zijn de groene structuren aangegeven die in het plangebied aanwezig zijn. Een belangrijke groene structuur is de huidige bosrijke stadsrand met wijkgroen op de overgang van stad naar buitengebied. De stad is zichtbaar als een groen geheel vanuit de polder. Aansluitend aan deze zone lopen er een aantal groene wiggen de stad in. Ook dit zijn boomrijke zones met afwisselend groene en overige functies.

De gronden in het komgebied werden gebruikt voor seizoensbeweiding, als hooilanden en de aanleg van eendenkooien. Door de aanleg van compartimenteringsdijken, en later door middel van peilbeheer, werd de polder steeds beter bruikbaar voor landbouw.

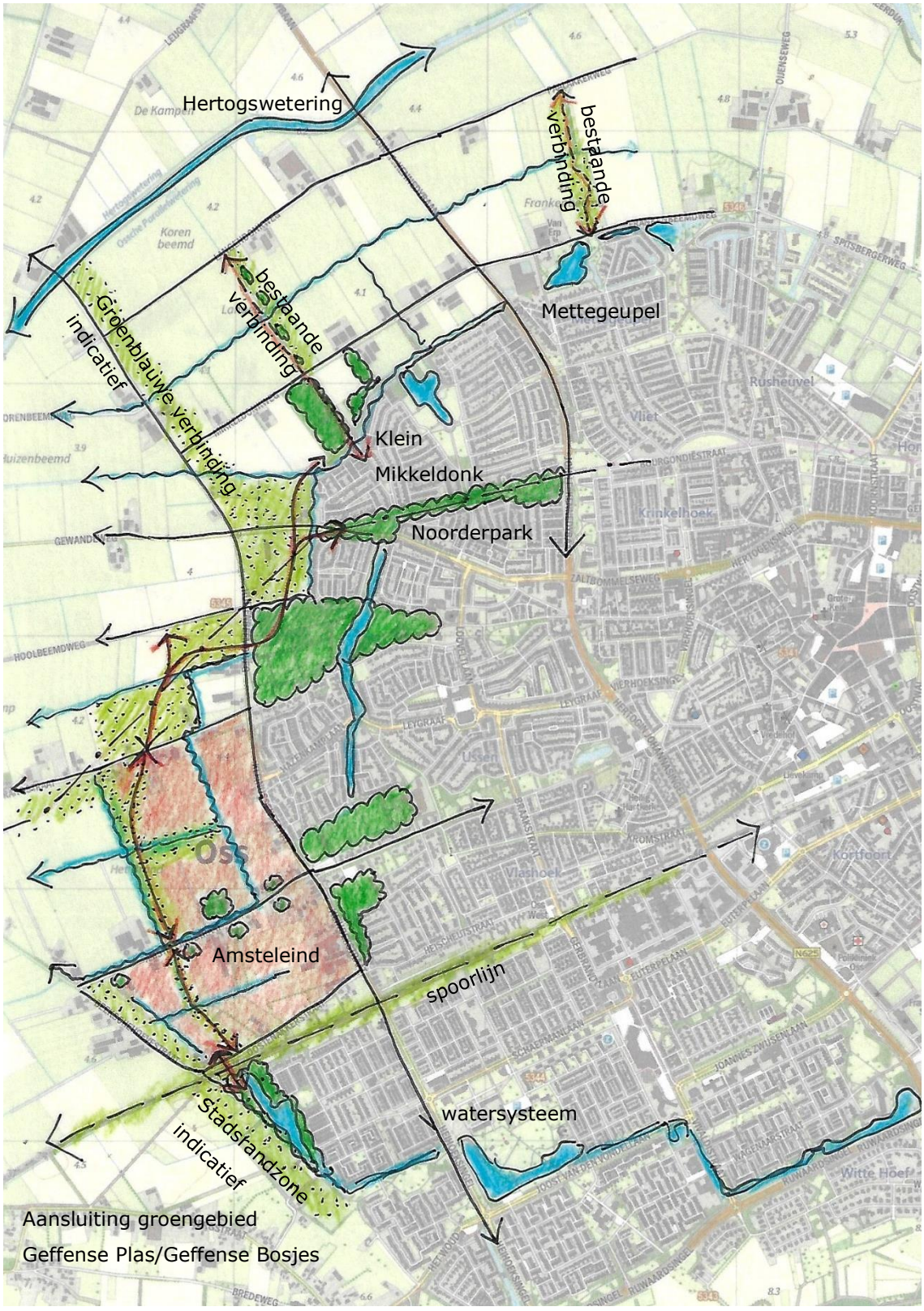
Groene structuren van de stad Oss en de relaties met het buitengebied. Amsteleind is met een rode stippellijn aangegeven.

Verbindingen met het landschap

Het plangebied sluit aan de goed ontwikkelde stedelijke groenzone (groene mantels) met veel bosrijk groen aan de noordwestzijde van Oss. Daarnaast loopt het watersysteem van de stad en van het agrarische gebied hier in elkaar over. Dit zorgt voor een goede eenheid van natte natuur. Ook langs de Amsteleindstraat en de Brandstraat zijn er goede groene verbindingen tussen de bestaande stad, de nieuwe stadsuitbreiding en het buitengebied aanwezig.

De bestaande woonwijken zijn verbonden met het buitengebied door middel van groene wiggen met parken, zoals het Noorderpark en sportterreinen. Er zijn bijzondere verbindingen voor bewoners van de wijken Klein Mikkeldonk en Mettegeupel gerealiseerd door de aanleg van bosjes en wandelpaden die aansluiten op wegen in het buitengebied. Hierdoor zijn aantrekkelijke ommetjes te maken en wordt de natuur tussen stad en buitengebied verbonden.

Met de ontwikkeling van Amsteleind ontstaan er kansen om nieuwe verbindingen met het buitengebied te realiseren en het Noorderpark uit te breiden in westelijke richting.

Schetsmatige/indicatieve uitwerking kernrandzone: verbindingen tussen stad en buitengebied.

Conclusie Occupatielaag

De waarden in het plangebied zijn verbonden met de ontstaansgeschiedenis en het vroegere agrarische gebruik. We zien dat de gebiedsdelen die zijn ontgonnen vanuit het dekzandgebied een kleinschalige verkaveling kennen en hier en daar nog landschapselementen bevatten die kenmerkend zijn voor dit landschap. We zien dit vooral in het gebied langs de Kleinussenstraat en de Oostenakkerstraat. De ontginning vanaf de Kleinussenstraat wordt gekenmerkt door smalle langgerekte oostwest georiënteerde kavels. Het gebied tussen de Amsteindstraat en de Oostenakkerstraat heeft een bijzonder "visgraadstructuctuur". Het behoud van deze structuren en beplantingselementen is van groot belang voor de herkenbaarheid van de verschillende deelgebieden.

Herstel en verbetering van de verbinding met het waterrijke gebied ten zuiden van de spoorlijn draagt bij aan de verhoging van de functionele en ecologische kwaliteiten. Hier is nader onderzoek voor nodig.

2.4 Conclusies / Keuzes op basis van lagenbenadering

Op basis van de lagenbenadering zijn de volgende conclusies en keuzes te formuleren:

- Het plangebied ligt op een plek van overgangen in het landschap: hoog - laag, droog - nat, stad – land, dicht – open, kleinschalig - grootschalig.
    - *We maken zo veel mogelijk gebruik van deze kenmerken. Behoud de karakteristieke grens tussen de oudere ontginningen en poldergebied. De aanwezige A-watergang kan hierbij een belangrijke rol vervullen.*
    - *We koesteren de landschappelijke kenmerken van de verschillende deelgebieden. De historische landschappelijke structuren geven hiervoor handvatten.*

- De openheid van de polder als onderdeel van de voormalige Beerse Overlaat is een belangrijke waarde. Tussen het poldergebied en de stad liggen de gebieden met kleinschalige langgerekte verkavelingsstructuren.
    - *De huidige openheid van Amsteleind Noord is met deze stedenbouwkundige ontwikkeling niet te behouden, maar door kenmerkende beplantings- en waterstructuren toe te passen en zichtlijnen naar het landschap te behouden kan Amsteleind Noord een eigen identiteit krijgen die aansluit op het polderlandschap. De huidige blokverkavelingsstructuur kan een basis zijn voor de ontwikkeling het plangebied.*
    - *We behouden en versterken de verkavelings- en beplantingsstructuren in de oudere ontginningsgebieden. In Kleinussen en vooral in Amsteleind Zuid komen waardevolle landschappelijke beplantingen voor. Behoud en versterking van deze lijnvormige elementen dragen bij aan behoud van de oorspronkelijke structuren.*

- *Laat het bodem- en watersysteem leidend zijn voor de stedenbouwkundige ontwikkeling van de Amsteleind en de inrichting van de openbare ruimte. Nader onderzoek naar het optimale watersysteem is noodzakelijk. Maak het water zichtbaar en bewust onderdeel van de wijk. Dit is een kwaliteit die lang niet overal in Oss te vinden is.*

Op deze luchtfoto is de tweedeling in het plangebied goed zichtbaar. Kleinussen en Amsteleind Zuid vormen de aansluiting op de bestaande stad. Amsteleind Noord vormt de overgang naar het open poldergebied.

- De bestaande netwerken blijven behouden en bieden kansen voor versterking van de verbindingen tussen de stad en het buitengebied.

    - *Versterk de Brandstraat, Amsteleindstraat en Oostenakkerstraat als groene, cultuurhistorische, verbindingen tussen stad en buitengebied.*
    - *Ontwikkel groenblauwe overgangszones tussen de nieuwe stadsrand en het polderlandschap. Er zijn goede voorbeelden aan de noordzijde van Oss.*
    - *Sluit aan op de bestaande groene noordwestelijke stadsrand van Oss met groene wiggen als verbinding tussen landschap en stedelijk gebied.*
    - *Versterk de functionele en ecologische verbinding voor mensen en dieren met het gebied ten zuiden van de spoorlijn.*

Bijlage 2 Stadsnatuur

Stadsnatuur type 1
Oorspronkelijke natuur

- Natuur gebaseerd op het oorspronkelijke landschap en beperkt menselijk ingrijpen
- Natuurlijk ogend landschap met een zeer hoge ecologische waarde
- Waterpartijen, riet, moerasbos, bomen, struweel, kruidenrijk grasland
- Natuurlijke processen, waterdynamiek, dood hout
- Hoge ecologische waarde en zeldzame planten- en dierensoorten
- Grote aaneengesloten en meerdere verbonden oppervlaktes
- Relatief weinig beheer

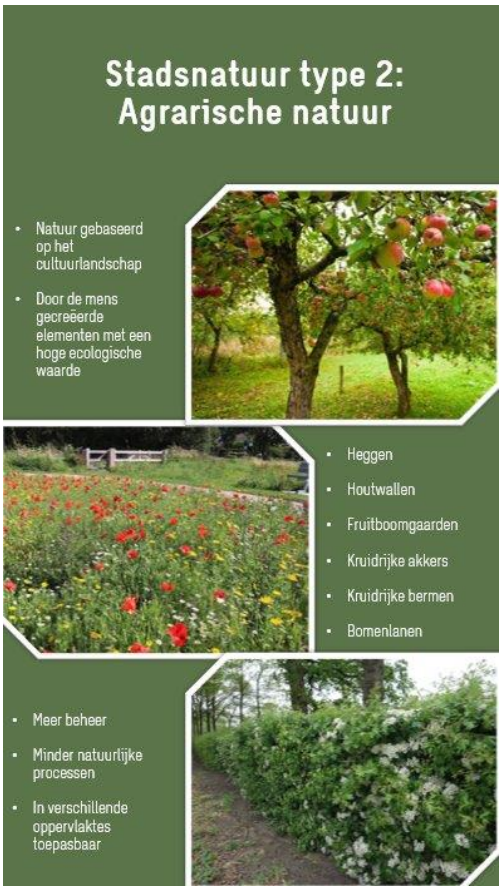
Referentiebeelden Stadsnatuur 1 Oorspronkelijke natuur > natuurrijke inpassingszones

Typerende boom- en struiksoorten voor de Dekrandzone die ook goed toepasbaar zijn in de bebouwde kom: zwarte els, wilgen, fladderiep, gewone es, gewone vogelkers, zoete kers, zachte berk, ruwe berk, zomereik, haagbeuk, (veld) esdoorn, zomerlinde, winterlinde, ratelpopulier, beuk (droge plaatsen), vuilboom, lijsterbes, sleedoorn, wilde kardinaalsmuts, hazelaar, vuilboom, sporkehout, wilde liguster, meidoorn, Gelderse roos, rode kornoelje, hondsroos, aalbes, zwarte bes, klimop.

Typerende boom- en struiksoorten uit de Komgebieden die ook goed toepasbaar zijn in de bebouwde kom: Zwarte populier, wilgen, fladderiep, gewone es, zwarte els, zomereik, ruwe berk, meidoorn, vlier, vuilboom, sleedoorn, lijsterbes, rode kornoelje, zwarte bes, Gelderse roos.

Stadsnatuur type 2
Agrarische natuur

- Natuur gebaseerd op het cultuurlandschap
- Functionele landschapselementen met een hoge ecologische waarde
- Sloten, natuurvriendelijke oevers, greppels
- Solitaire bomen, boomgroepen, lanen/wegbeplanting, leibomen
- Fruitbomen, boomgaarden, fruitgaarden, vogelbosjes, voedselbosjes
- Houtwallen/singels
- Heggen/hagen
- Kruidenrijke graslanden
- Moestuinen
- Variatie van groot- tot kleinschalige elementen
- Waardevol voor meer algemene planten- en diersoorten
- Relatief veel beheer noodzakelijk

Referentiebeelden Stadsnatuur 2 Agrarische natuur

Stadsnatuur type 3 en 4 Stedelijke natuur en gecultiveerd groen

- Spontaan ontstane natuur op restruimtes
- Natuur aangeplant ten behoeve van klimaatadaptatie, belevingswaarde en recreatieve waarde
- Parken, speelplekken, tuinen, plantenbakken, wadi's
- (Kruidenrijke) grasvelden, hagen, struiken, (meerstammige) bomen, vaste planten, siergrassen, bodembedekkers, bloembollen
- Groene gevels: klimplanten
- Groene daken
- Gecultiveerd groen: zowel inheemse als uitheemse soorten
- Variatie van groot- tot kleinschalige elementen
- Kansen voor biodiversiteit
- Weinig tot intensief beheer

N.B. in de Ontwikkelvisie Amsteleind (2024) zijn stadsnatuurtype 3 en 4 als afzonderlijke natuurtypen onderscheiden. Bij het opstellen van het landschapsplan is gekozen om deze natuurtypen samen te voegen.

Referentiebeelden Stadsnatuur 3/4 Stedelijke natuur en gecultiveerd groen

BIJLAGE 3: Kostenraming Landschappelijke inpassing /

kwaliteitsverbetering landschap Amsteleind Zuid

Omschrijving	Eenheid	Hoeveelheid	Prijs per eenheid	Kosten excl. btw.	Totaal kosten
Centraal groengebied 5,2 ha					
Inzaaien grasmengsel	ha	2,704978	€ 1.344,00	€ 3.635,49	
Aanplanten bosplantsoen	ha	0,678462	€ 25.900,00	€ 17.572,17	
Aanplanten bomen maat 10-12	stuks	500	€ 99,89	€ 49.945,00	
					€ 71.152,66
Landschapselementen 2,8 ha					
Inzaaien grasmengsel	ha	1,290514	€ 1.344,00	€ 1.734,45	
Aanplanten bosplantsoen	ha	0,357096	€ 25.900,00	€ 9.248,79	
Aanplanten bomen maat 10-12	stuks	400	€ 99,89	€ 39.956,00	
					€ 50.939,24
In de Bus 3,7 ha					
Inzaaien grasmengsel	ha	1,5093	€ 1.344,00	€ 2.028,50	
Aanplanten bosplantsoen	ha	0,40335	€ 25.900,00	€ 10.446,77	
Aanplanten bomen maat 10-12	stuks	600	€ 99,89	€ 59.934,00	
					€ 72.409,26
Totale kosten Landschappelijke inrichting					**€ 194.501,16**
Totale kosten sloop bebouwing					**PM**
Berekende bijdrage Kwaliteitsverbetering					**PM**
Storting in Groenfonds Landelijk gebied					**PM**